

D A C I A

2 Lei

Ziarul de afirmare românească al Ținutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Sefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru
țărani, preoți și învățători 300 lei.
Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:
Dr. NICOLAE ILIEȘIU

Redacția și administrația:
Timișoara I.
Str. Lovinici No. 2

Telefon:
Redacția și administrația 12-66
Tipografie 14-69

PRELUDIU

La frontiera polonă bubue tunul, iar moartea recoltează primele victime omenesti. Războiul „nervilor” s'a transformat astfel în ostilitate adevărată, rațiunea fiind înlocuită cu arbitrarul.

Pentru moment cancelariile europene caută formula juridică în care să-l încadreze pe agresor și de abia atunci va începe hora cea mare . . .

Încercăm să desprindem motivele care au împins Germania la acest pas funest, făcând o mică incursiune în istoria politică a ultimelor două decenii.

Național-socialismul își baza existența pe lupta dusă împotriva „diktatului” dela Versailles, care — susțin aceste cercuri — a amputat Germania.

Războiul mondial, provocat tot de Germania, în împrejurări care nu mai pot forma obiect de discuții, s'a terminat cu înfrângerea ei, și astfel la 5 Noiembrie 1918, depunând armele, recunoaște cele 14 puncte Wilsoniene.

Prin conferința de pace dela Versailles, Reichul pierde 70.000 km. pătrați, 6,5 milioane locuitori și toate coloniile.

Din trupul Germaniei se mai desprinde regiunea Saare, administrată de Geneva până în 1935, când prin plebiscit revine la matcă și Statul liber Danzig, care de fapt, din 1937, când național-socialiștii au obținut majoritatea absolută în alegeri, poate fi considerat ca alipit la patria-mamă.

Trecerea Italiei în orbita de influență a Germaniei, și formarea axei Roma—Berlin, a permis celei din urmă introducerea serviciului militar la 16 Martie 1935, iar celei dintâi ocuparea Abisiniei în 1936.

Cursă nebună de înarmări începe tot pe această vreme, și la adăpostul unei armate bine echipată și perfect instruită, Germania anexează Austria la 11 Martie 1938. La sfârșitul aceluiaș an, se produce acordul dela Muenchen, înglobând și regiunile Sudete.

Până la Muenchen, Germania aborda un rol de victimă, fluturând stindardul unor concepții rasiale, iar după Muenchen trece la teoria unor „Spații vitale”, din victimă devenind agresor.

Evenimentele se precipită apoi cu o viteală fulgerătoare.

Trupele germane ocupă Boemia și Moravia la 15 Martie 1939. La 16 Martie 1939 monseniorul Tisso „roagă” pe d. Hitler să-și asume protecția statului slovac, iar la 22 Martie 1939 Lituania „renunță” la Memel.

Bomba adevărată explodează numai la 24 August 1939, când Germania încheie pactul de neagresiune cu Rusia.

Pactul anticomintern cade în desuetudine și dispar ultimele vestigii ale luptei ideologice în jurul căreia, cel de al 3-lea Reich, a reușit să grupeze mai multe state, pe considerațiuni doctrinare.

Cortina se ridică și Germania din ultimele ceasuri ne apare în adevărata ei înfățișare: imperialistă și agresoare.

La hotarele Poloniei se destășoară acum preludivul unei drame a omenirii. Îi cunoaștem doar începutul și pe agresor.

ROMULUS P. ROȘU

Reichul răspunde la demersul anglo-francez

Germania nu se simte vinovată de nicio agresiune

Relațiunile diplomatice n'au fost încă întrerupte

Paris, 3 (Rador). — D. COULONDRE, AMBASADORUL FRANȚEI LA BERLIN, A FOST ÎNSĂRCINAT SĂ FACĂ UN DEMERS ANALOG CU ACELA AL AMBASADORULUI ANGLIEI, D. NEVILLE HENDERSON, PE LANGĂ GUVERNUL GERMAN. PRIN ACEST DEMERS, SE CERE GUVERNULUI GERMAN ÎNCETAREA ÎMEDIATĂ A ORICAREI ACȚIUNI AGRESIVE ȘI RETRAGEREA TRUPELOR GERMANE DIN POLONIA, COMUNICĂNDU-SE TOTODATĂ CĂ ÎN CAZUL UNUI RĂSPUNS NEFAVORABIL DIN PARTEA GUVERNULUI GERMAN, FRANȚA VA EXECUTA OBLIGAȚIUNILE LUATE FAȚA DE POLONIA.

Berlin, 3 (Rador). — Ștefan transmite: AMBASADORUL ANGLIEI, FRANȚEI ȘI POLONIEI SUNT ÎNCA LA BERLIN, CEI DOI DINTĂI SUNT ÎN AȘTEPTARE RĂSPUNSULUI LA DEMERSUL PE CARE L-AU FĂCUT.

Paris, 3 (Rador). — Agenția Havas transmite: VON RIBBENTROP, MINISTRUL EXTERNELOR REICHULUI A RĂSPUNS ERI D-LUI COU-

LONDRE, AMBASADORUL FRANȚEI, CARE L-A VIZITAT PENTRU A-I CERE ÎNCETAREA ÎMEDIATĂ A OSTILITĂȚILOR ȘI RETRAGEREA TRUPELOR GERMANE DIN POLONIA, „CĂ GERMANIA NU S'A FĂCUT VINOVATĂ DE NICI UN ACT DE AGRESIUNE.”

AMBASADA GERMANĂ DIN LONDRA A FOST ÎNCHISĂ

Londra, 3 (Rador). — Intrarea principală a ambasadei Reichului a fost zăvoară. Un anunț pus pe ușă invită publicul să se adreseze pentru informațiuni la bi-

roul pașapoartelor. Vreo zece funcționari se ocupă de supușii germani cari sosesc cu bagajele și fac ooadă în fața ambasadelor pentru a cere să li se dea ultimele dispozițiuni în vederea plecării spre Germania.

AMBASADORUL POLONIEI DIN BERLIN A PARASIT CAPITALA REICHULUI

Varșovia, 3 (Rador). — Agenția „PAT” transmite: Ambasadorul Poloniei la Berlin, d. Lipski, a primit ordin să părăsească capitala Reichului. Însărcinatul cu afaceri german la Varșovia a cerut de asemenea pașaportul în numele guvernului său.

Guvernul englez a fost complectat cu dnii Winston Churchill și Eden

Cei doi fruntași opoziționiști intră în guvern

LONDRA, 3 (Rador). — ZIARUL „NEWS CHRONICLE” CREDE A ȘTI CĂ d. CHAMBERLAIN A INVITAT PE D-NEI EDEN ȘI CHURCHILL SĂ PRIMĂSCĂ A ÎNTRA ÎN GUVERN.

ACESTE DOUĂ PERSONALITĂȚI AU ACCEPTAT INVITAȚIA. ÎN ACELAȘ TIMP S'AR FI TRIMIS INVITAȚII IDENTICE ȘI UNUI FRUNTAȘ LABURIST.

Imperiul britanic împreună cu Franța alcătuiesc un singur corp și un singur suflet

Istorică ședință a parlamentului francez

Paris, 3 (Rador). — Ședința camerei s'a deschis la ora 15.10, sub președinția lui Herriot. Incinta ea și tribunele sunt pline. La intrarea sa în sală, Daladier este viu aplaudat de cameră, afară de deputații comuniști.

Îndată după deschiderea ședinții d. Herriot luând cuvântul declară în rezumat: După 20 de ani de o muncă, ce n'a fost de ajuns pentru a repara dezastrul războiului trecut, ne găsim în fața unei noi sfidări. Polonia, această națiune de cultură care suntem legați printr'un lung trecut, suferă actualmente cu un curaj legendar loviturile războiului. Îi trimitem expresia înflăcărată și frățească a solidarității noastre.

Camera salută în picioare cuvintele d-lui Herriot că imperiul britanic alcătuiesc împreună cu Franța un singur corp și un singur suflet.

CUVANTAREA D-LUI DALADIER

D. Daladier urcând la tribună este salutat cu prelungite aplauze. D-sa dă citire mesagiului d lui Lebrun în care președintele republicii arată că războiul a izbucnit în Europa Centrală și că deși cele două popoare puteau negocia, Germania a atacat Polonia, Marea Britanie și Franța spune mesagiul prezidențial s'au străduit în zadar să prevină acest conflict.

Camera în picioare aplaudă îndelung mesagiul lui Lebrun.

D. Daladier a dat apoi cetire declarației guvernului.

Toate forțele pașnice s'au coalizat pentru a salva pacea lumii. Germanii a nimicit însă aceste străduințe. În ziua de 31 August criza și-a atins punctul

culminant, când Marea Britanie determinase Polonia să accepte principiul convorbirilor directe. Ministrul Reichului a refuzat comunicarea ambasadorului polon sub pretextul că acesta nu avea plenipotența și că Polonia respinsese condițiile puse de germani. Acesta este un neadevăr deoarece Polonia nici nu cunoștea aceste condiții.

Dacă guvernul german nu dă asigurări că-și va retrage forțele, Franța și Anglia își vor îndeplini obligațiunile lor față de Polonia.

Camera a votat apoi în unanimitate creditele cerute de guvern pentru apărarea națională.

Paris, 3 (Rador). La Senat d. Chauvins a citit mesagiul președ. Lebrun. La sfârșitul cetirii senatul aclamă.

In discursul ținut la Camera Comunelor Vineri seara

D. Chamberlain atribue cancelarului Hitler răspunderea războiului

Extinderea legii serviciului militar englez la toți bărbații între 18-41 ani

Singurul diferend al Angliei cu Germania e regimul național socialist

Camera Comunelor votează 500 milioane lire pentru război

Londra, 3 (Rador). — Luând cuvântul în Camera Comunelor Vineri seara, d. Chamberlain a făcut o declarație, spunând între altele:

Nu îmi propun să pun cuvinte multe astăzi. A sosit vremea acțiunii, mai degrabă decât a vorbelor.

N'am neglijat nici o cale, pentru a arăta limpede ca cristalul, guvernului german, că dacă stăruie să folosească din nou forța, ca și în trecut, suntem hotărâți să-i rezistăm cu forța.

Azi, când toate documentele interesând acest caz au fost date publicității, noi afirmăm în fața istoriei, că răspunderea acestei teribile catastrofe, zace umerii unui singur om.

Cancelarul Reichului nu a șovăit să arunce lumea în mizerie, pentru a servi ambiția sa dementă.

Acum am spus ca toată corespondența cu guvernul german, să fie publicată sub forma unei Cărți Albe. Această Carte arată cât se poate de clar, că scopul nostru a fost ca să găsim o modalitate de promovare a discuției cu privire la diferendul polono-german, discuție care să fie dusă între cele două țări pe bază de egalitate, iar soluția să garanteze independența Poloniei, respectarea angajamentului fiind garantată internațional.

CUM SE PUTEA EVITA RĂZBOIUL

Este însă un pasaj, din comunicarea din 30 August, din care se vede limpede, că o ciocnire finală ar fi putut fi evitată, dacă ar fi existat mai multă dorință din partea guvernului german, de a se ajunge la o soluție pașnică.

În această comunicare, se spunea limpede, că guvernul britanic recunoaște în totul că este nevoie ca discuția să înceapă în cât mai scurt timp și el împărtășește îngrijorarea Cancelarului, izvorită din faptul că două armate mobilizate stau față în față, în imediata apropiere. Guvernul britanic este convins, că el poate obține un asemenea angajament din partea guvernului polon, dacă guvernul german dă o asigurare similară, anume că în cursul negocierilor să nu întreprindă nimic, nicio mișcare militară agresivă.

O telegramă în acest sens a obținut un răspuns imediat din partea Poloniei, în care, la 31 August se spunea că guvernul polon este gata, pe bază de reciprocitate, să dea garanții că în cazul desfășurării unor negocieri, trupele polone nu vor viola frontiera Reichului, bine înțeles dacă Germania dă o garanție corespunzătoare.

Din partea guvernului german n'am primit niciun răspuns la propunerea mea, deși ea dacă ar fi fost urmată, ne-ar fi salvat de catastrofa ce s'a produs azi dimineață. Joi seara, postul de radio german a dat citire unei comunicări, din care reieșea că guvernul Reichului respinsese propunerea d-lui Chamberlain.

CELE 16 PUNCTE NU FUSESERĂ COMUNICATE NICI POLONIEI ȘI NICI ANGLIEI

Or, propunerile cuprinse în comunica-

rea de Joi seara, n'au fost niciodată comunicate de Germania Poloniei. La 29 August, guvernul german a declarat că a întocmit propuneri de soluționare, pe cari le va pune la dispoziția guvernului britanic, până la sosirea unui negociator polon.

Noi nu am primit niciodată aceste propuneri. Prima dată am auzit despre ele la postul de Radio Berlin, Joi noaptea. Este clar că, concepția germană despre negocieri era deja o cerere aproape instantanee. Un plenipotențiar polon urmând să vină la Berlin, unde mai veniseră, și alții înaintea lui și acolo să i se înmăneze un document cu cereri pe care urma să le accepte în întregime.

Calea potrivită ar fi fost ca să se aducă la cunoștința guvernului polon aceste propuneri, dându-i-se timp să le examineze și să constate dacă ele caldă independența Poloniei pe care Germania a sigurasă mai înainte că o va respecta.

S'au produs apoi evenimentele de Joi seara. Ambasadorul Poloniei a văzut pe d. Ribbentrop și l-a informat că Polonia este dispusă să negocieze pe picior de egalitate.

Ca răspuns trupele germane au trecut frontiera polonă azi în zori și bombardează acum orașele deschise. În urma acestui fapt, Sir Neville Henderson a primit instrucțiuni să atragă atențiunea guvernului că dacă nu se dau asigurări satisfăcătoare cari să garanteze încetarea acestei acțiuni agresive și retragerea trupelor germane din Polonia, guvernul britanic își va executa fără șovăire obligațiile luate prin pactul anglo-polon.

Dacă răspunsul la acest ultim avertisment este nefavorabil și nu sugerez că este probabil ca el să fie altfel, ambasadorul britanic a primit instrucțiuni să ceară să i se elibereze pașaportul.

SITUAȚIA E MULT MAI FAVORABILĂ CA ÎN 1914

În acest caz suntem gata, toate trei serviciile sunt gata, iar situația în toate direcțiile este cu mult mai favorabilă și liniștitoare decât era în 1914. Este totuși esențial să organizăm bazele rezervelor noastre umane de data aceasta pe o cât mai bună, metodică, echitabilă și economică bază.

Un proiect-lege va fi prezentat, care va prevedea extinderea legii pregătirii militare la toți bărbații între 18 și 41 ani cari pot presta serviciul militar.

MULTUMIRI D-LUI MUSSOLINI

Mai vreau să fac o observație: Acea de a exprima satisfacția mea și a guvernului britanic pentru faptul că în aceste ultime zile ale crizei și d. Mussolini a făcut tot ce i-a stat în putință să ne sprijine pentru soluționarea ei.

Acum ne mai rămâne doar să ne încredăm și să pornim în această luptă pe care cu atâta seriozitate am căutat să o înălțurăm, cu hotărârea de a o duce la bun sfârșit. Noi vom porni în această luptă cu conștiința neșătată, știind că suntem sprijiniți de Dominicane și de Imperial Britanic și de aprobarea morală a celei mai mari părți a lumii.

SINGURUL MOTIV DE CEARTĂ

Nu avem motiv de ceartă cu poporul

german, decât întrucât admite să fie guvernat de un guvern național socialist. Atâta vreme cât acest guvern există și

Germania respinge afirmațiile dlui Chamberlain

Nu Germania ci Anglia poartă vina conflictului

Berlin, 3 (Rador). — Agenția „DN 3” comunică: Discursul ținut ieri în Camera Comunelor de Chamberlain a fost vulnerabil în toate punctele sale și a întors realitatea faptelor, în multe privințe. Anglia a dat semnătura în alb Poloniei, cauzând conflictul actual.

Răspunderea nu este de partea Germaniei. Germania n'a fost împinsă de ambiția, ci de ferma voință de a licida tratatul de la Versailles în Est.

Numai pentru apărarea legitimă, răspunde Führerul prin violență la violență contra Poloniei. Polonia a fost care, sub presiunea străzii și a soldaților infurtați, a provocat conflictul prin agresiune.

folosește asemenea metode care au curs atât de stăruitor în ultimii doi ani nu poate exista pacea în Europa. Suntem hotărâți să punem capăt acestor metode și dacă prin luptă putem restabili în lume domnia bunei credințe și enunțarea la forță, sacrificiile pe care vom fi chemați să le facem își vor găsi cea mai dreaptă justificare. Au luat cuvântul deputații Greenwoss, Sinclair, cari au declarat în numele opoziției, că vor aproba în totul cele afirmate de Chamberlain.

Camera Comunelor a aprobat apoi, cu unanimitate, un credit de cincisute milioane lire sterline, pentru apărarea imperiului și ducerea la bun sfârșit a unui eventual război.

PROPUNERILE GERMANE AU FOST COMUNICATE LA TIMP

Propunerile Führerului au fost comunicate Miercuri seara de Ribbentrop lui Henderson, iar guvernul din Varșovia a declarat Joi seara prin radio Varșovia, că propunerile sunt indiscutabile.

Agenția oficială desminte apoi declarația lui Chamberlain, că orașele deschise poloneze ar fi fost bombardate de avioane germane.

Trupele germane trecuseră frontiera polonă în momentul în care trupele polone trecuseră deja în mai multe locuri frontiera germană.

Comentariile presei engleze

desvoltă tema discursului dlui Chamberlain

Londra, 3 (Rador). — Presa britanică de Sâmbătă dimineața se arată liniștită, fermă și hotărâită în așteptarea clipei în care Marea Britanie va fi pusă în situația de a face față obligațiilor sale.

Ziarul „Times” scrie: Venind în ajutorul Poloniei, noi nu avem nici un interes material, propriu de apărare. Totuși, vom lupta pentru ceea ce este vital, atât pentru noi cât și pentru celelalte popoare civilizate. Nu poate exista nici o îndoială, adaugă ziarul asupra răspunderii catastrofei care va pricinui suferințe incalculabile și va da poate, înapoi civilizația cu mai multe veacuri. Cancelarul Hitler a ales războiul. Va fi un război pentru

care cum a arătat d. Chamberlain, suntem prezenți.

„Daily Telegraph” scrie: În războiul său împotriva Germaniei, poporul britanic va face o deosebire amară între poporul german și omul care l-a dus la agresiune în agresiune.

Ziarul „Daily Express” subliniază eforturile Angliei pentru pace și propunerile ei pentru negocieri nu au fost zadarnice. Ele au arătat că răspunderea războiului o poartă un singur om.

„News Chronicle” scrie că Anglia nu face un război pentru a nu îngădui libertatea și dreptatea să dispară din lume.

Primul ministru al Irlandei de Nord afirmă lealitatea sa către Anglia

Belfast, 3 (Rador). — Lordul Craigavon, primul ministru al Irlandei de Nord, a dat Vineri seara publicității o declarație, în care afirmă că discursul profund impresionant pronunțat în Camera Comunelor de Chamberlain, exprimă și sentimentele cetățenilor leali irlandezi.

Lordul Craigavon arată că răspunsul personal de patriotismul irlandezilor este că n'are nici o îndoială, că și ei vor căuta, prin toate mijloacele, să fie folositori țării, regelui și imperiului, în actuală criză.

Prin îngrijire am devenit sănătoasă!

D-na Văduvă Elisa Denk
Timișoara II
Ștefan Cel Mare 51.:

Medicul renumit englez Radcliffe spune:
„La începutul praxeii mele am avut douăzeci de leacuri contra fiecărei boale și la sfârșitul acesteia contra douăzeci de boale n'am avut nici un singur leac!”
Natura vindecă... noi-o ajutăm! Când, unde și prin ce mijloace, ne spun medicii!

De aici rezultatele decizive de vindecare la

Băile Neptun, Timișoara

(DITTRICH)

„Înțepături, dureri, vaietele au dispărut. Cursă voastră a reușit de minune! Deci strigă cu glas răsunător, La Băile Neptun e sigur orice ajutor!”

Colțul bisericii

Duminica

„Căci dacă vă intristez, dela cine să mă aștept la bucurie, dacă nu dela cel intristat de mine”.

În apostolul de astăzi, Sf. Pavel își arată bucuria la vestea adusă de Tit despre îndreptarea corintenilor. Epistola a II-a este scrisă în a. 58 d. Hr. adică la un an după întâia, cu care a trimis pe Tit la ei să-i mustre pentru viața necreștinească.

Dar din cuprinsul scrisorii se desprinde și o învățătură despre raportul, mai bine zis a felului de comportare a celor mari față de supuși.

Biserica noastră învață, ca să nu intristezi pe nimeni, ca să poți recolta bucurie, ceace Casa noastră Domnitoare a reținut atât de fericit, încât se dau fapte pline de profund creștinism în raporturile cu supuși ei.

Un ziar din Capitală ne descrie următoarea întâmplare.

Intr'o zi prințul de coroană, a eșit la obișnuita plimbare cu automobilul, afară din capitală, îmbrăcat simplu. Pe drumul Otopenilor, pe șoseaua spre Ploești, deodată apare un soldat în mijlocul drumului, făcând semn de oprire. Prințul oprește mașina și întreabă ce vrea.

— Domnule, am cale lungă de mers, și rog bunătața d-tale să mă duci măcar o parte de drum în mașină.

— Să ajută omul la nevoie și pentru că ești soldat, treci colea alături de mine, fu răspunsul.

Au pornit la drum și ca drumeții, fără ca soldatul să știe cine îl cară, s'au dat la vorbă din ale vieții de ostaș. Povestea soldatul, tiner recrut, cât se simte de bine în armată și altele câte iau dat prin gând din viața lui.

— Până unde vrei să mergi, îl întreabă prințul?

— Ia, la Românești domnule, aproape de Ploiești. Am primit telegramă că a murit mama și dela regiment sunt învoit numai 48 de ore, deaceea mă rugam de bunătața d-tale să-mi scurtezi din drum, ca să nu întârzii și să fiu la vreme la datorie. Și după o scurtă pauză soldatul continuă:

— Bun om trebuie să fi d-ta, domnule!

— Dece? întreabă prințul.

— Se vede omul la nevoie. Opt mașini au trecut înaintea d-tale, între ele și camioane, și nici unul nu a vrut să asculte regămintea mea.

Și tot astfel cu vorba, din ale vieții greutăți, au ajuns la Românești.

— Îată am ajuns domnule, te rog să oprești.

Soldatul se coboară din mașină și în poziția corect ostășească se prezintă:

— Sunt Florea Gheorghe din Românești, soldat în regimentul de cai ferate, compania 15. Uite, domnule, eu sunt om sărac, ia colea polul acesta, să fie de sufletul mamei; și acum te las cu sănătate.

— Nu te osteni, camarade. Eu sunt Prințul de Coroană și te voi ajuta, când voi ajunge acas. Mașina porni, lăsând pe soldatul Florea Gheorghe în marginea drumului, în poziție ostășească, cu mâna la chi-piu, privind din urmă cum s'ebura.

Această întâmplare autentică, arată profunde sentimente de dragoste creștinească dintre Casa Domnitoare română și spusușii ei, și deci să nu fie de mirare, nimănui, că în aceste clipe grele prin care trece lumea, calmul și încrederea din România, sunt izvorite din învățăturile sf. bisericii.

Preot Traian Constantin

Polonia comunică oficial la București că e în război cu Germania

BUCUREȘTI, 3 (SIR). — D. Roger Racziński, ambasadorul Poloniei la București a făcut ieri o vizită dlui I. Gafencu, ministrul externei, cu care prilej a comunicat oficial că Polonia se află în stare de război cu Germania. În cursul zilei, ministrul plenipotențiar acreditat la București, a vizitat pe d. Racziński la ambasadă.

Letonia, Estonia și Danemarca își proclamă neutralitatea

Țările neutre iau măsuri pentru garantarea poziției lor

Riga, 3 (Rador). — PREȘEDINTELE REPUBLICII LETONE A DAT O PROCLAMAȚIE VINERI, ANUNȚÂND NEUTRALITATEA STRICTĂ ÎN ACEST RĂZBOIU, FAȚĂ DE TOȚI BELIGERANȚII.

Reval, 3 (Rador). — PREȘEDINTELE REPUBLICII A DAT UN DECRET, PRIN CARE ESTONIA OBSERVĂ STRICTA NEUTRALITATE ÎN RĂZBOIUL ACTUAL.

Copenhaga, 3 (Rador). — DANEMARCA A DECIS SĂ PĂSTREAZE NEUTRALITATE COMPLECTĂ ÎN

CURSUL RĂZBOIULUI ÎNTRE GERMANIA ȘI POLONIA. ACEASTA NEUTRALITATE RESPECTĂ CONDIȚIUNILE PREVĂZUTE ÎN DECLARAȚIA DIN 27 MAIU 1938, FACUTĂ DE DANEMARCA, FINLANDA, ISLANDA, NORVEGIA ȘI SUECIA.

ANGLIA VA RESPECTA NEUTRALITATEA OLANDEI

Haga, 3 (Rador). — Oficial se declară, că guvernul britanic a comunicat Olandei, că Anglia are ferma voință de a respecta neutralitatea olandeză, în cazul care Olanda rămâne neutră, cu con-

diția ca această neutralitate să fie respectată în aceeași măsură și de celelalte puteri.

NORVEGIA CHEAMĂ TRUPE SUB DRAPEL

Oslo, 6 (Rador). — Norvegia a chemat sub drapel trupele necesare menținerii neutralității Norvegiene.

Sofia, 3 (Rador). — Direcția presei a dat instrucții ziarelor, că în conflictul care s'a ivit și care putea fi evitat, să păstreze o strictă imparțialitate, care cadrează cu dorința Bulgariei de a rămâne neutră.

Dominioanele stau alături de Marea Britanie

Londra, 3 (Rador). — Cabinetul primului ministru a dat azi dimineață publicității următorul mesaj adresat la 1 Septembrie d-lui Chamberlain de primul ministru al Canadei:

După consiliul de miniștri de azi dimineața a fost publicată convocarea parlamentului canadian pentru 7 Septembrie. O expunere a politicii guvernului a fost făcută azi la ora 13 în reprezentanților presei. În cazul când Marea

Britanie ar intra în război pentru a încerca să reziste agresiunii, guvernului canadian a hotărât în unanimitate să ceară parlamentului puterile depinse necesare pentru a aduce o cooperare efectivă la acțiunea Mării Britanii.

Deocamdată se va continua cu 'uarea măsurilor necesare pentru apărarea Canadei. Guvernul prevăzut publicarea imediată a unei proclamații în virtutea legii numirea măsurilor de război. Mili-

ția canadiană a fost pusă acum în serviciu activ. Serviciile navale și aeriene au fost puse și ele în serviciu activ.

UNITATEA IMPERIULUI BRITANIC ESTE NECLINTITĂ

Melbourne, 3 (Rador). — D. Menzies, primul ministru al Australiei a făcut reprezentanților agenției „Reuter” următoarea declarație:

„Stăm alături de Marea Britanie. Guvernul britanic a luat o hotărâre care va rămâne epocală în istorie. Dacă Germania nu încetează de a ataca Polonia, Marea Britanie va lua armele pentru a onora garanția solemnă pe care a dat-o pentru a apăra pe omul civilizat de doctrinele nefaste ale brutalității și violenței. Nu putem încă ști câte vieți omești și câtă nefericire va costa războiul, dar știm că națiunile britanice de pe cuprinsul globului sunt toate ca una. Unitatea imperiului este neclintită. Mergem sub un drapel, o cauză. Suntem alături de Marea Britanie.

Stări de lucruri din graniță

Comunitatea de avere autorizată să contracteze un împrumut de 15,000.000 lei. Portul național interzis în băile Herculaney? Chestiunea „ocupațiilor”

Caransebeș, 3. — Eri, Sâmbătă 2 l. c., a avut loc adunarea generală extraordinară a Comunității de avere din localitate, convocată pentru a împuternici consiliul de administrație să contracteze un împrumut în cont curent, sau sub orice altă formă, la „Binag”. De împrumutul acesta, Comunitatea are nevoie pentru terminarea lucrărilor dela hotelul din Băile Herculaney și pentru investiții curente. De fapt, Comunitatea fusese împuternicită de adunarea generală dela 18 Aprilie a. c., să contracteze un împrumut, însă în hotărârea de atunci nu s'a precizat la care institut anume să se facă împrumutul. Pe baza împuternicirii din Aprilie, consiliul a și contractat un împrumut de 4 milioane lei, la o bancă particulară, cu dobândă de 7½ la sută. E dobânda sub care băncile particulare nu acordă împrumuturi. Între timp, însă, consiliul de administrație al instituției aflând că ar putea contracta împrumuturi mai avantajoase la „Binag”, instituție Quasi-oficială, a intrat în tratative cu el. „Binag”-ul s'a arătat dispus să acorde Comunității un împrumut în cont curent sau sub orice altă formă, până la concurența sumei de 15,000.000 lei, însă a pus o condiție: a cerut ca adunarea generală a Comunității să-și modifice hotărârea prin care a autorizat consiliul să contracteze împrumutul, arătând în mod express că dorește ca acest împrumut să fie acordat de „Binag”. S'a convocat deci adunarea generală a Comunității, pentru a se obține modificarea cerută de „Binag”.

ȘEDINȚA ADUNĂRII GENERALE
D. col. i. r. Romulus Boldea, deschizând adunarea generală, a explicat delegaților prezenți condiția „Binag”-ului și a arătat carei sunt avantajele unui împrumut la această instituție, față de împrumuturile acordate de băncile particulare. „Binag”-ul, a arătat d-sa, acordă împrumut cu 5 la sută dobândă, față de 7½ la sută, cât cer băncile particulare, iar în al doilea rând, „Binag”-ul își oferă împrumutul fără a mai socoti speze de intabulare, cari la un împrumut de 15,000.000 se cifrează la câteva sute de mii lei.

prumut de 15,000.000 se cifrează la câteva sute de mii lei.

D. director ing. Ștefan Bornuz a citit în această chestiune un raport al consiliului de administrație, în sensul explicațiilor date de d. președinte col. I. r. Romulus Boldea.

La discuții, d-nii Cocoș și Giurginca au combătut împrumutul, iar d. Ciurei a cerut unele explicații.

După lămuririle d-lor președinte Boldea, director ing. Bornuz și a mai multor delegați, adunarea generală a autorizat consiliului să contracteze împrumutul dela „Binag”. Aprobarea s'a acordat cu 78 voturi pentru, 1 vot contra și o abținere.

ALTE DISCUȚII

La punctul următor și utam din ordinea de zi, — eventuale propuneri, — d. avocat Băcilă a cerut accelerarea lucrărilor pentru edificarea căminului grăniceresc dela Băile Herculaney, iar d. avocat ur. Costescu-Teregova a protestat împotriva faptului că actuala direcțiune a Băilor Herculaney a luat măsuri pentru interzicerea portului național în această locuitate balneară. Grănicerii îmbrăcați românești sunt evacuați cu poliția din băi, ceace constituie, în afară de o jignire profundă a demnității grănicerești, și o nesocotire a eforturilor pe cari însăși oficialitatea le face pentru încurajarea portului național.

D. președinte col. Romulus Boldea a promis, că va interveni pentru anularea acestei măsuri nesocotite; de altfel, a adăugat d-sa, Excelența Sa d. rezident regal dr. Alexandru Marta a aflat și d-sa de acest lucru, cu ocazia recentei vizite în graniță. Excelența Sa a rămas de asemenea profund impresionat de măsura jignitoare ce i s'a impus, și a promis că va face demersuri pentru anularea ei.

D. avocat Costescu a ridicat și chestiunea așa ziselor „ocupații”, semnând o serie de cazuri concrete supărătoare. D-sa a cerut să se studieze serios această chestiune și să se ia măsuri pentru reglementarea ei, odată pentru totdeauna.

Proprietarii de case și taxa de reambulare

În urma apariției legii de organizare a cadastrului funciar din anul 1933, — primăria municipiului Timișoara printr-o interpretare excesivă a art. 70 din aceea lege, în anii 1937 și 1938 a stabilit și perceput taxele de reambulare. Legea însă dispune ca primăriile să stabilească numai taxele urmând ca percepțiile să facă încasările.

Ca urmare, pe bugetul anului în curs, legea susamintită a fost extinsă pe întreaga țară, iar ministerul de Finanțe, direcția de constatare, printr'un ordin din 3 Mai a. c. dispune ca abia de acum începând percepțiile să încaseze taxa de reambulare stabilită între timp de primării.

De ceiace s'a plătit pe anii trecuți nu mai poate fi vorba, însă pe acest an proprietarii de case sunt chemați a plăti aceste taxe atât la percepție cât și la primărie.

Taxa de reambulare se referă la cheltuielile survenite cu modificările, parcelările, croirea străzilor noi, etc. în planul de sistematizare a orașului.

Spre a ne da seama de o asemenea taxă care constă din 0,5% din valoarea locativă a unui imobil, e suficient un exemplu: dacă un imobil are valoarea locativă un milion taxa este de cincimii lei, deci o sumă destul de sensibilă pentru proprietari, mai ales că în cursul acestui an este reclamată și decesul sumă atât de primărie cât și de percepție.

Asociația proprietarilor de casă sesizată de membrii ei a întocmit în acest sens un documentat memoriu.

MEMENTO TIMIȘOREAN

DUMINICĂ 3 SEPTEMBRIE

Ortodox: Sf. Martir Antim Episcopul Nicomidiei († 317) și Sf. Martir Teoctist.
Catholic: Sf. Mansuet.

Farmacii de serviciu. Circ. I: Weisz, Str. Mercy. — Circ. II: Dr. Kovács, Str. Daciilor 10. — Circ. III: Șarga, Str. C. Porumbescu 1. — Circ. IV: Diana, Str. Brătianu No. 29. — Circ. V: Kóváry-Chioreanu. — Fratelia: Panajoth. — Freidorf: Eremita.

Radio

DUMINICĂ 3 SEPTEMBRIE

Radio-România, Radio-București, Radio-Experimental. Ora 8.30 Concert de dimineață (discuri). Gimnastică ritmică. Continuarea concertului dimineții (discuri). Ora 9.55: Ora religioasă: I. Clopote. II. Serviciul religios transmis de la Sf. Patriarhie. Ora 12: Ora, Sport, Cota Dunării și a barei Sulina. Ora 12.05: Concert de prânz, Orchestra Victor Predescu. Ora 13: Ora, Spectacole. Ora 13.10: Continuarea concertului Orchestrei Victor Predescu. Ora 13.30: Muzică variată (discuri). Ora 13.55: Program de muzică franceză oferit de Casa Beryllon. Ora 14.10: Radio-jurnal. Ora 14.30: Continuarea concertului de muzică variată (discuri). Ora 15: Vestii și sfaturi agricole. Ora 15.15: Ora satului organizată de Serviciul Social: I. Semnalul. II. Rugăciunea. III. Col. Ștefan Corciu: Munca premilitarilor în Căminul cultural. IV. Taraful Ion Matache: Cântece și jocuri românești. V. Constantin V. Gib: Gazeta Căminului Cultural. VI. Citire din Cartea satului. VII. Horă. Ora 16.15: Jurnal premilitar. Ora 16.30: Muzică populară românească (discuri): Hora oltenască și Sârba lui Jean Sibiceanu (Orch. Sibiceanu); Zi mă! și Soartă, Soartă; Imitație de cimpoi și Tărășelul (Orch. Ioniță Bădiță); Brău și Hai ciuci, ciuci; Hora mare de la Sf. Ilie și Brăul mocănesc; Să-mi ghicești băbuțo cu ghiocul și Hai la noapte să fugim; Frunza, Ciobănaș la oi am fost, Tiganasca și Invărtita. Ora 17.15: Ora „Munca și Voe Buna”: I. Ing. Spiridon Maican: Atelierului. II. Muzică vocală, Petre Handa de la Soc. Ford-România. III. Din viața lui Diesel. IV. „Glume” spuse de Valentin Gustav și N. N. Matei de la Teatrul Munca și Voe Bună. V. Jurnalul muncitorului. Ora 18.15: Ora, Mersul vremii. Ora 18.17: Fanfara batalionului de gardă, cond. de Lt. D. Crăciunescu: Marșul batalionului de gardă de Schubert „Uvertură la „Regele din Yvetot” de Adam; Invitația în vals, de Weber; Fufi, polcă de concert; Ardeleana, potpuriu de Mureșanu. Ora 19: Cronica medicală. Ora 19.15: Muzică de dans (discuri). Ora 19.58: Sport: Rezultate tehnice. Ora 20: Săptămâna. Ora 20.15: Concert de seară al Orchestrei Radio dirij. de Constantin Bobescu: voce: Mircea Lazăr: Uvertură la „Visul unei nopți de vară” de Mendelssohn; Departe de Santa Lucia, de Mario (voce: Mircea Lazăr); Arie din „Tara surășului” de Lehar (voce: Mircea Lazăr); Cleopatra, poem simfonic de Paul Pierné; Două arii din „Paiete” de Leoncavallo (voce: Mircea Lazăr); Selecțiuni din „Rose-Marie” de Friml; Carnaval la Paris de Svendsen; Sânge vienez, vals de Johann Strauss. Ora 21.30 Cântece populare românești, Rodica Bujor acomp. de Nicușor Predescu: Ce mi-e mie drag pe lume; Frumoașă-i privește; Uite mamă la Ionel; Dă-i Doamne și omului; Hora lui Predescu; O sârbă ca la Gorj; Uite neica nu e neica. Ora 22: Rezultatele sportive. Ora 22.25: Muzică de dans (discuri). Ora 23: Radio-jurnal. Ora 23.15—24: Muzică distractivă (discuri): Melodii din filmul „Albă ca zăpada” de Churchill; Tango de Kirsch (voce: Rosita Serrano); Serenadă napolitană de Winkler și Balkan de Knümann; Fără să te gândești și Ora visului de Huard (voce: Lys Gauty); Melodii de Lehar (pian: Peter Kreuder); O noapte de dragoste de Dole și Ciribiribim de Kahn (voce: Grace Moore); Vals de Rusconi (voce: Fernando Orlandis); Fox umoristic de Legrand.

Activitatea Institutului de Cercetări Sociale in comuna Moceris-Banat

Moceris, 3. — După terminarea anchetei monografice din comuna Bănia echipa Institutului de Cercetări Sociale al României, Regionala Timișoara s'a deplasat în comuna Moceris, județul Caraș. Mocerisul este o comună de munte așezată la poalele munților calcaroși din blocul Semenicului lângă râul care poartă numele comunei și în nemijlocita apropiere a Nerei, care străbate toată valea pitorească a Almăjului dela răsărit spre apus. Echipierii după specialitatea lor au început anchetele monografice pe teren în ordinea următoare: părintele M. Șora manifestări religioase și cadrul psihologic, d-na Elena dr. Secoșan alimentația, munca, odihna și folklorul textil; d. director Gheorghe Atanasiu igiena casei; d. Paul Cocârlian manifestări economice; d. Marius Bucătura școala, istoria și manifestări spirituale; d. Ilie Stinguță cadrul cosmologic; d. R. Feraru folklorul lemnului, fierului; d. dr. Alexandru Grozescu reforma agrară; d-soara Elena Gherescu gospodăria; d. dr. Gheorghe Ciorman manifestări juridice; d. Petru Boarnă manifestări tehnice și d. Ion Maxim statistica.

Datorită faptului că d. Petru Boarnă fiind delegat de către Fundațiile Regale ca absolvent al școlii politehnice dela Timișoara i s'a incredințat din partea d-lui director studierea problemei electrificării văii Almăjului. În scopul acesta Institutul a invitat și pe d-nii inginer dr. C. Micloși, directorul uzinei electrice dela Timișoara și pe inginer Vasile Zebgan directorul alimentării cu apă și canalizare a orașului Timișoara. Numiții domni au binevoit a se deplasa la fața locului în ziua de 23 crt. examinând din punct de vedere hidraulic punctul dela Șopotul-Nou a râurilor Nera și Buceaua apoi în comuna Rudăria râul Rudăria și în comuna Borlovenii-Vechi, Nera, care acolo străpunge munții pentru a se revărsa în valea Almăjului. Pe baza acestor constatări d. P. Boarnă este însărcinat ca să întocmească un plan detaliat.

Înainte plecării Institutul a convocat pe toți foștii voluntari din comuna Moceris și anume pe d-nii: caporal Vichenție Fuicu, fost voluntar în armata română în batalionu 3/2 „Cloșca”, caporal Iosif Străin, fost voluntar în armata română corpul voluntarilor ardeleni batalionul „Avram Iancu”, Aurel Ion, fost voluntar în armata română corpul voluntarilor ardeleni batalionul „Avram Iancu”, Vasile Pleștici, fost voluntar în

armata română regimentul „Horia”, Dionisie Dragoescu, fost voluntar în armata română corpul voluntarilor ardeleni și decorat cu Medalia Ferdinand I cu spade, Dumitru Derlean, fost voluntar în legiunea italiană, decorat cu Medalia Ferdinand I cu spade, Ilie Pleștici, Păun Pleștici, Păun Străin și Iosif Iancu foști voluntari în legiunea italiană, distribuindu-le — după o cuvântare patriotică adresată lor de către d. dr. C. Groșorean — portretele Majestății Sale Regelui Carol al II-lea și a Marelui Voevod Mihai.

În ceia ce privesc constatările făcute de către echipă pe teren, comuna Moceris s'a prezentat ca un sat bine ordonat, admirabil aliniat, cu case potrivite și curate, locuită de către o populație paucinică extraordinar de primitoare și ospitalieră, disciplinată și cu multă bunăcuvință românească. Astfel echipa s'a despărțit cu regrete de această populație înțelegătoare, păstrând comunei cele mai bune amintiri.

În răstimpul șederii echipei la Moceris echipierii au descins — pe câte o zi — în comunele: Dalboșeți, Șopotul-Nou (Stancilova), Lăpușnicul-Mare, vizitând populația și sus în munți pe la sălașele ei, a se convinge și a se informa asupra situației țăranilor și a traiului lor în acele regiuni, foarte îndepărtate de comuni, deoarece aproape fiecare țăran gospodar din sat are la pământul ori livada sa câte un sălaș, unde și-a ridicat o casă din piatră și țiglă, cu grădina, grajd, ocol și înzestrat cu toate uneltele agricole. Astfel foarte multe familii trăiesc, nu numai la Moceris ci în toate comunele din valea Almăjului, am de rândul în aceste sălașe, în cât sunt țărani, țărance și copii cari abia la câte o sărbătoare mare cobor la vale în satele lor, la vatra strămoșească, unde de regulă rămân bătrânii. Fapt ce a îngreunat foarte mult anchetele întreprinse, datorită faptului că echipierii erau nevoiți să se deplaseze la distanțe mari. Ba există la Moceris 29 de familii carnici nu mai au case în sat, ci s'au stabilit definitiv la sălașul lor, producându-se astfel chiar și în zilele noastre un proces lent de transhumanță, ca dovadă palpabilă a felului de migrațiune a poporului românesc, în ciuda sociologilor semidocti maghiari, cari se căznesc a dovedi lumii științifice — cu probe foarte subrede — că migrațiunea valahilor în timpurile preistorice ar fi fost de esență nomadă.

Mica publicitate

Var cea mai bună calitate, vinde 100 kg., 135 lei. Francisc Rosenberg, IV., Str. Gării, colț cu Str. Barțiu. Telefon 12—53.

PROFESOARA DIPLOMATĂ prepară în ore particulare limba germană, engleză, franceză, latină, greacă și română, deasemenea și stenografia română și germană. Circ. III, Bulev. Carol I. No. 7, etaj II, ușa 9.

Cumpăr costume bărbătești uzate exclusiv la locuința Dvoastră. Obiectele aduse în prăvălia mea nu le cumpăr, dar în urma unei cărți postale sau aviz telefonic (12-14) mă prezint imediat. Schönbrunn, Timișoara II., Piața Traian 2, etaj I. 2.

Perfecționare în lucrări de birou! Inscrisurile în Școala specială de stenografie și dactilografie „BERCZI” s'au început în IV., Str. Bonnaz 4 (lângă Piața Küttl).

Societatea pentru ajutoare de înmormântare „Pietatea Bănățeană” caută un casar de birou. Pensionar cu puțină garanță este favorizat. Adresa: Bulev. Reg. Maria 21.

Oficiul de plasare al Statului caută spre imediată angajare: 15 lucrătoare române pentru o fabrică și 4 lucrători români, mai tineri, tot pentru o fabrică.

Tânăr având Școala comercială superioară, Școala de contabili-cooperatori și practică îndelungată, serviciul militar satisfăcut, caută angajament, cel puțin pentru o jumătate de zi. Adresa la ziar.

Locuință completă cu 3 camere și grădină în Elisabetin, Str. Doja 21, de închiriat pe 1 Octombrie sau 1 Noembrie a. c.

ZIARUL „DACIA”

Bonul
nr. 6

MEMENTO TIMIȘOREAN

Calendar

LUNI 4 SEPTEMBRIE

Ortodox: Sf. Martir Vabila Episcopul Antiochiei Mari (250).

Catholic: Sf. Rozalia († 1160).

Farmacii de serviciu. Circ. I: Mizerandianilor. — Circ. II: Löw, Str. 3 August Meiszner, Piața Petru Maior 2. — Circ. III: Cristea, Piața Lahovary 1. — Circ. IV: Ungváry, Str. Preyer 1. — Circ. V: Kóváry-Chioreanu. — Fratelia: Panajoth. — Freidorf: Eremita.

Spectacole

PROGRAMUL CINEMATOGRAFEI

Capitol: „Miss Raffles”, cu Barbara Stanwick și Henry Fonda.

Scala: „Uita durerii”, cu Inkijs Dita Parlo și Albert Prejan.

Corso (fost Rivoli): „Femei în lanț” cu Viviane Romance.

Apollo: „Brigada morții”.

Atlantic: „Cel mai bun prieten”, cu Harry Piel.

Radio

LUNI 4 SEPTEMBRIE

Radio-România, Radio-București, Radio-Experimental. Ora 7: Concert de dimineață (discuri), Gimnastică ritmică, Continuarea concertului dimineții (discuri), Satele gospodărești și igienice. — RADIO ROMANIA. Ora 12: Ora, Sport, Cota Dunării și a barei Sulina. Ora 12.05: Muzică variată (discurs). — RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI. Ora 13: Ora, Spectacole. Ora 13.10: Selecțiuni din opere. Orchestra de Salon Radio dir. de Const. Bobescu: Potpuriu din opera „Floarea din Stambul” de Leo Fall; Potpuriu din „Trandafir din Florida” de Leo Fall; Vals din opera „Prințesa dolarilor” de Leo Fall; Potpuriu din opera „O noapte la Veneția” de Joh. Strauss; Tric-trac, polca de Joh. Strauss. Ora 14.10: Radio-jurnal. Ora 14.30: Continuarea concertului Orchestrei de salon Radio: Potpuriu din opera „Văduva de Sardinia” de Oskar Strauss; Potpuriu de Concert din operele lui Offenbach; Dymandens-vals de Josef Strauss. Ora 15.10: Actualități. — RADIO ROMANIA. Ora 18: Ora, Mersul vremii. Ora 19.02: Cronica literară. Ora 19.17: Satele noastre în cântec și jocuri (discuri). — RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI. Ora 20: Valorificarea fructelor românești, de prof. N. Cornățeanu, ministrul Agriculturii. Ora 20.15: Uverturi și preludii (discuri): Preludiu în si minor de Bach (Orch. simfonic din Filadelfia dir. de Stokowsky); Uvertură în stil italian de Mozart (Orch. filarm. din Londra dirij. de Sir Thomas Beecham). Ora 21.05: „Congresul ASTREI” de prof. Ion Breazu. Ora 21.20: Walter Gieseking, pian (discuri): Moment muzical de Schubert, Intermezzo în do major de Brahms; Vals și Preludiu în fa major de Chopin; Seară la Grenada și Oglediri în apă de Debussy. Ora 21.35: Concert de violoncel, Iuliu Bonis: Largo de Eccles; Serenadă de Enacovici-Bonis; Tango de Albeniz; Malaguena de Albeniz; Adagio și Rondo de Weber-Piattigorsky. Ora 22: Radio-jurnal (I); Sport. Ora 22.25: Cântece și instrumente caracteristice unei țări (discuri): Sârba bătrânească (cimpoi: Vasile Părvulescu); Cântec de munte și Vesele bucurii de Heinrich Dietrich (Grinzinger Schrammel-Trio); Flori de Tower și Galop de Frans (Orch. Musette dir. de Steurs); Cntece populare tiroleze (Jodel: Maria Roland); Două cântece rusești (balalaidă: Boris Romanoff); Sârba din pădure și Hora (nai: Fănică Luca). Ora 23: Radio-jurnal (II). Ora 23.15: Concert de noapte al Orchestrei N. Cireș transmis de la restaurantul „Vișoiu”; voce: Jean Moscopol. Ora 23.45: Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană și italiană.

ECONOMICE

Credit Agricol

„Ajută-te singur, că te ajută și Dumnezeu.”

În cadrul frământărilor, de-a se ajunge la cea mai potrivită formulă, prin care să se poată veni în ajutorul țăranilor cu un credit agricol, vom expune după modesta-ne părere o formulă politică-financiară, prin care țăranimea și-ar putea crea singură creditul său.

Din realitatea care a urmat legii conversiunii, constatăm că, creditul agricol este foarte necesar pentru promovarea realizărilor clasei țărănești, care nu are un credit bancar, sau dacă îl are, după felul cum este făcut de unele bănci, este o exploatare. Zic exploatare, pentru că 13%, 14%, dobândă nu poate fi altceva; iar pe lângă acest procent mare, împrumutul nu se acordă numai petiționarului care are o proprietate de minimum 10 jugh. și un inventar agricol corespunzător moșiei și care n'a beneficiat de legea conversiunii. (Fapt, care trebuie certificat din partea primăriei unde locuiește viitorul debitor.) Este adevărat că procentele de 13, 14, nu figurează dela început în contractul la termen (numesc așa acest înscris care se face între bancă și debitor, pentru că timpul este fixat la o dată când trebuie fără de nicio speranță de păsuire să achiți întreaga sumă împrumutată) în să până se mai adaugă diferitele „adausuri” ajunge la această cifră.

Această favoare este numai pentru proprietate mijlocie și marea proprietate; dar micul proprietar care are sub 10 jugh. și care probabil dela o recoltă la alta, are mai mare nevoie de împrumut de cât celelalte două categorii de proprietarii agricoli? El nu are nici un credit. De ce nu are? Pentru că băncile acum nu mai urmăresc pe lângă scopul comercial și o prosperare economică și deci indirect o îmbunătățire a soartei maselor, ci numai un câștig bine asigurat, o acoperire nu de 1:1, ci de 1.35—70, când este vorba de credit agricol. Un exemplu: pentru 1 jugh. de pământ arabil cl. I-a a cărui valoare este de 70.000 lei actualment, se acordă un împrumut de 1500 lei, iar cu mare greutate, cu protecție prin consiliul de administrație dacă se poate lărgi până la 2000 lei.

De unde ar putea pleca acțiunea, pentru formarea unui credit agricol?...

Intr'un sat model, pentru că numai așa ar putea fi satul de unde ar putea porni acțiunea, țăranii prin asociațiile lor: Casa culturală, corul bisericesc, unde se cunosc bine și au încredere reciprocă, să lanseze un prospect de emisiune.

Stărui asupra noțiunii: „încredere”, pentru că altfel nu s'ar putea realiza nimic, mai ales că după legea conversiunii mulți și dintre țărani și-au pierdut împrumuturile făcute între ei și ar boicota dela început ideea. Lansarea prospectului ar fi necesar să fie făcută de exponenții țăranimei, cari se bucură în fața satului de cea mai mare încredere, indiferent cum, prin grai viu, liste de subscripție, spre a se ajunge la încheierea unei capital social pentru înființarea unei bănci populare-cooperativă, singura în starea actuală capabilă de-a furniza credite necesare și-a valorifica prin export produsele agricole ale sătenilor.

Prin prisma, cu care privim noi lucrurile, vedem în acest sistem nou de instituție, nu o asociație pentru încasare

de dividende cât mai mari — ci de valorificare a produselor proprii (satului), de împrumut și de binefacere.

Banca populară — cooperativă
Odată înjghebat capitalul social, care să presupunem că ar fi format din 6000 acțiuni à 500 lei, banca-cooperativă va primi cu siguranță, în proporția un împrumut cu procent mic dela Banca Națională, ca ori care alt institut de credit ordinar, creindu-se astfel creditul agricol sătesc, — mai ales că'n actuala guvernare, Ministerul Economiei Naționale, face eforturi enorme pentru propășirea țăranimei.

O bancă populară-cooperativă „tip”, cum este cea propusă de noi, care ar avea un capital social de 3 milioane lei, ar primi cel puțin alte trei milioane credit; iar cu 6 milioane, se pot face realizări frumoase mai ales într'un sat; însă pentru acest sistem nou de instituție ar trebui creată o lege specială, scoțându-se capitalul social, de sub orice îngăduire.

Un nou efect de comerț.

Banca își va asigura împrumutul printr'o obligațiune de plată semnară de debitor, însă care nu ar avea forță executorie a cambiei, ci oamenii de lege ar găsi o formulă, care într'u câtva s'ar apropia de recepisa — warrant întrebuițată în dokuri și care n'ar greva asupra fondului prin intabulare în cartea funduară, ci ar fi ca un fel de gaj rămas în custodia debitorului. Dacă bine ne amintim mai există în traficul mercantilor o asemenea îngăduire.

Gajul rămânând în mâna debitorului — adică cerealele până la strângerea lor pe hotar — până la scadența obligațiunii față de bancă, deci rămânând custodele garanției sale în contul împrumutului, debitorul îi rămâne și împuternicirea de-a vinde și altu preț de gajul de asigurare al băncii, însă clauzolat, încasând numai surplusul peste datoria contractată. De exemplu un împrumut de 1000 lei a fost grevat pe o cantitate de cereale în valoare de 1200 lei (din motivul de prevedere al băncii pentru eventuale fluctuațiuni de preț) la vânzare, debitorul ar primi dela cooperativă, numai 200 lei, valoarea care a întrecut datoria, urmând apoi ca cooperativa să verse restul băncii în contul datoriei sale.

Dacă însă, din cauză de forță majoră: foc, grindină, debitorul n'ar putea să-și achite în anul în curs datoria sa, atunci împrumutul s'ar prelungi pe încă un an, interesele ce ar fi de plată asupra acestor datorii, să se plătească dintr'un fond latent anume înființat din profitul acționarilor pe lângă fondul de rezervă;

banca populară-cooperativă luând de data aceasta și înfățișarea de instituțiune de binefacere.

Cine ar putea beneficia de împrumut bancar?...

La început împrumuturile s'ar face numai pe garanții reale, până când s'ar face educația conștiinței păturei de jos țărănești (servitori, zilieri) cari având un ban strâns, pentru arendarea unui lot de pământ arabil, ar mai avea nevoie și de un împrumut dela bancă. Împrumutul nu s'ar contracta pe o bază reală ci numai pe responsabilitatea morală, cum se face în Elveția de o anumită cooperativă girantă; însă acest hazard bineînțeles nu s'ar putea face decât atunci când fondul de rezervă ar putea face față și unor pierderi de capital.

Cooperativa.

Cea de-a doua parte a capitalului ar fi întrebuințată pentru cumpărarea cerealelor și depozitarea lor pentru a fi gata de export în magazia sătească care ar funcționa pe lângă banca populară-cooperativă. S'ar mai îndeletnici cu exportul porcilor grași și vânzarea fructelor pe piețele cu prețul mai bun.

Cota de capital nefiind îndeajuns pentru achiziționarea întregii producții a satului, cerealele ar fi plătite cu un acoto pentru nevoile imediate ale sătenilor și celor mai lipsiți în primul rând, restul urmând să se plătească la încasarea costului produselor de către cooperativă.

Un birou central cooperativ.

Dacă acest tip nou de instituțiune s'ar extinde în satele noastre, pentru reglementarea periodică a permiselor de export, ar fi necesară înființarea unui birou central cooperativ. Acest birou, n'ar avea nimic de-aface cu conducerea băncilor populare-cooperative, decât rolul de-a coordona, devizând zilnic pe sate, transportul cotei din totalul exportului, cu care satele s'au angajat mai din vreme, spre a se evita eventuale neînțelegeri.

Concluzie.

Iar odată funcționând noul nostru tip de bancă-cooperativă statul în fața faptului împlinit ar susține cu siguranță prin Banca Națională a României întreprinderea, împărțind în jumătate creditul cu procent mic, acordat până acum numai băncilor cari susțin creditul industrial și astfel s'ar înființa creditul agricol.

Insă dacă acest fapt nu s'ar întâmpla și împrumuturile ar fi date și mai departe ca și până acum, țăranimea având la bază mai mult decât un capital social mare, „o m e n i a” își va forma singură creditul ei.

Memoriu la Rezidență în legătură cu fabrica de unelte agricole dela Rusca-Montană

Timișoara, 3. — Am arătat la timp care este situația la Rusca-Montană (Severin) din cauză că și ultima întreprindere industrială, fabrica de unelte agricole, a concediat toți muncitorii ca să-și închidă porțile.

În legătură cu aceasta, ni se face cunoscut că s'a întocmit un memoriu care a fost prezentat Excelenței Sale d-lui Rezident Regal dr. Alexandru Marta de către o delegație de locuitori din Rusca-Montană în frunte cu conducătorii breslei din care fac parte.

Prin acest memoriu s'a arătat întreaga situație din Rusca-Montană și s'a cerut a-se interveni ca fabrica de unelte agricole să-și continue activitatea, altfel locuitorii nu mai au unde muncii spre a-și câștiga existența.

Combustibilul și uleiurile pentru tractoarele agricole se vând cu 50% reducere

Timișoara, 3. — La cererea Camerei de agricultură a județului T. nuș-Torontal, cu privire la combustibilul și uleiurile necesare tractoarelor agricole, Ministerul Agriculturii a comunicat următoarele:

„Se face cunoscut că prin art. 20 din legea pentru unele măsuri financiare excepționale, din 1939, s'a amânat până la 1 Aprilie 1940 aplicarea art. 84 al. ultim. din legea pentru organizarea și încurajarea agriculturii din 1937.

Până atunci, combustibilul și uleiurile necesare tractoarelor și excepțiilor agricole, se vor procura cu taxe reduse la jumătate, conform prevederilor art. 39 din legea petrolului.”

E bine ca agricultorii să știe aceasta pentru a nu fi înșelați de speculanți.

Trei milioane de orășeni englezi pleacă în provincie

LONDRA, 3 (Rador). — A două etape a evacuării copilor, orbilor și femeilor însărcinate se desfășoară azi Sâmbătă, la Londra și celelalte centre importante ale Angliei. Operațiunile decurg în cea mai mare ordine. Până Luni se termină evacuarea.

Trei milioane de persoane din oraș vor fi instalate la diferiți locuitori din provincie.

Civili sunt evacuați din Varșovia

Varșovia, 3 (Rador). — Operațiunile de evacuare a civililor din Varșovia continuă cu intensitate, în special a copilor și femeilor.

Măsuri excepționale în Ungaria

Proclamația contelui Teleki, președintele consiliului

Budapesta, 3 (Rador). — Agenția telefonică ungară „MTT”: Monitorul Oficial publică proclamația contelui Teleki, președintele consiliului miniștri, către poporul ungar.

În proclamație se menționează în primul rând măsurile luate în unele țări, dintre cari unele sunt notorii neutre, pentru asigurarea ordinii interne, continuitatea producției și mersul normal al vieții economice.

Este deci natural, declară Teleki, că și guvernul ungar ia măsurile necesare. Voină

să mențină sângele rece de care opinia publică a dat dovadă în ultimele săptămâni. guvernul ungar este hotărât să împiedece orice acțiune care ar putea să tulbure viața normală și deaceia, a ordonat măsuri pentru punerea în vigoare a puterilor excepționale.

Aceste măsuri se referă la: restrângerea dreptului de întrunire, interzicerea manifestațiilor interne, cenzura presei, controlul distribuției ziarelor străine, punerea sub sechestru a stocurilor de materiale,

suspendarea concediilor plătite, suspendarea restricției timpului de lucru în industrie comerț și mine, precum și fixarea prețurilor produselor. La nevoie, guvernul va mai lua alte noi măsuri similare.

Budapesta, 3 (Rador). — Guvernul ungar a pus în aplicare legea privitoare la apărarea națională, care a fost adoptată de parlament în sesiunea de primăvară din acest an. S'au numit comisari guvernamentali pentru mobilizarea națională, pentru fiecare corp de armată.

Lămuriri

Obligativitatea Serviciului Social

A) pentru funcționarii de Stat, județ și comună B) pentru tineretul universitar

Marele program cultural, preconizat de legea S. S., se înfăptuește, — am scris în art. anterior — prin Căminul Cultural. Căminul Cultural, pentru ca programul întocmit să fi realizat întocmai, și pentru ca să dea roadele scontate, tinde a cuprinde în sânul său pe toți locuitorii satului.

Căminul, odată constituit prin conducători și membrii Căminului, cu participarea așezămintelor de Stat, și particulare, și cu ajutorul personalului de îndrumare, control și legătură directori și inspecțiuni ai S. S. — prin eforturile tuturor în interes obșteșc, — va conduce viața satului.

Programul Căminului Cultural, — prin cele trei secțiuni ale Căminului, se înfăptuește, — spune legea — și prin participarea așezămintelor de Stat,

și cu ajutorul „Fiilor Statului”. Subliniem aceste inovații, din alinații de mai sus, cari, împreună cu: principiul unității de acțiune (unificarea activităților desfășurate în sat pe diferite organe de Stat și sociale și particulare);

și cu prevederea obligativității S. S., sunt de o însemnătate deosebită și duc la rezultate nebănuite.

La realizarea programului, — am spus — pe primul plan stă colaburarea obșteșc, a satului, în frunte cu intelectualii, dar cu mulți sorti de izbândă prin participarea așezămintelor de Stat.

Se vedem cum se înțelege aceasta participare și în ce constă obligativitatea S. S., pentru funcționari.

Legea S. S. se ocupă în șase articole consecutive de obligativitatea profesioniștilor retribuiți de Stat, județ sau comună, în munca de ridicare a satelor.

Cine sunt profesioniștii vizati de lege? Legea enumera: preoții, membrii corpului didactic, notarii, primarii, secretarii comunali, jandarmii, pretorii, medicii, medicii veterinari, inginerii agronomii, inginerii și brigadierii silvici, picheerii, și tehnicienii din raza comunei.

Înainte de a vorbi de activitatea ce trebuie să o depună fiecare din acești funcționari, în sânul sau în preajma Căminului Cultural, și de măsurile ce se pot lua în cazurile de nesupuneri sau de sustrageri, să vedem:

cum trebuie înțeleasă noțiunea de profesionist și, cum trebuie privită obligativitatea S. S.

În ceea ce privește înțelesul cuvântului profesionist. Iată ce ne spune dl Neamțu, într-una din cărțile sale: „Profesiunea n-o mai înțelegem pe un mijloc menit să ne ducă la câștig, ca să ne putem satisface trebuințele, profesiunea înseamnă datorie față de colectivitate, înseamnă răspundere față de obște, muncă socială, serviciu social”.

Așa trebuie înțeleasă profesiunea. Ea, profesiunea, cuprinde în sine — în momentul național pe care-l trăim — și un element nou: etic. Este drept că nu i se poate cere ori cui să facă apostolat, în profesiunea ce o exercită, dar vremurile o cer, națiunea cere, dela toți filii săi, o contribuție benevolă, fără remunerare, pentru ridicarea colectivității românești.

Rolul funcționarilor, — munca ce trebuie să o depună în cadrul S. S.

Pentru crearea satelor noastre, în sensul de a fi sănătoase, instărite, luminate la minte și inobilate sufletește, toate problemele ridicate, în legătură cu satele, ce urmează a fi soluționate, sunt importante, cum de mare importanță și utilă este și contribuția pe care o depun la ridicarea satelor, cetățenii și în special funcționarii.

Cu referire la corpul clerical, legea spune: preoții vor avea o activitate obligatorie în sânul căminului, și ca o activitate personală sau cuprinsă în alte texte de legi.

În afară de activitatea ce o desfășoră ca aceea de predici, activitatea preoților constă în:

descoperirea și combaterea sectanților; cununii de concubinzi; de ajutoare și opere de binefacere; combaterea alcoolismului; strângerea de fonduri pentru construcții de biserici.

Credem că este inutil de a semnală importanța acestei activități, dar vom sublinia faptul că preotul, împreună cu învățătorul și cu notarul, vor fi pilonii pe cari se va sprijini orice acțiune în sat.

Preoții vor mai fi, pentru încă multă vreme, diriguitorii satelor, diriguitorii nu numai sufletești, ce vor rămâne pentru totdeauna, dar și diriguitorii pentru tot felul de activități ce se cer la un sat.

Datoria lor, este misionară, de a forma buni credincioși ai bisericii, și buni români.

Datoria lor mai este, ca împreună cu învățătorii să formeze cetățeni conștienți de menirea lor în viața de sat și de Stat, să formeze oameni de caracter, de omenie.

Este neîndoios, că, de o viață morală și de credință, au nevoie toți sătenii, dela cele mai îndepărtate cătune și până la cele mai civilizate sate, iar preoții prin misiunea lor, sunt singuri chemați, a propovădui credință strămoșească și a impune sătenilor practicarea a vieții creștinești.

Membrii Căminului pe de altă parte, sunt datori, a ajuta întârzierea și adâncirea acțiunii bisericii.

Asupra obligativității de a lucra în S.S. a corpului didactic, legea vorbește de o activitate extra școlară:

„Membrii corpului didactic cărora li se cere, prin diferite instituții, asociații, ligi sau societăți să îndeplinească o anumită muncă, în diferite domenii de activitate pentru obștea satului, ca: serbări cu caracter cultural, combaterea analfabetismului, tuberculozei, etc., vor desvolta obligator această activitate so-

cială în cuprinsul Căminului Cultural, în secțiile lui respective.”

Activitatea aceasta a corpului didactic, este o continuare a muncii depusă în școală.

Școala în cadrul Serviciului Social are un cuprins mai larg, nu este atât o școală cu învățături teoretice, cât cu învățături practice.

Poate, de către unii, să se aducă observațiile că corpul didactic, este prea îngreunat prin noua activitate ce trebuie să o depună la Căminul Cultural, dar ținând socoteala că prin Cămin, se coordonează toate activitățile culturale, ce este mai frumos ca în mâna unui sineur om, să fie acumulată puterea de conducere a unor instituțiuni ca Străieria, Premilităria, cu alte cuvinte tineretul să fie condus pe o cale nouă, a muncii efective atât pentru folosul lor individual, cât și a obștei din care face parte.

Într-un articol al legii S. S., despre activitatea notarului, primarului, jandarmului, în Căminul Cultural, se spune:

„Atribuțiile culturale sau sociale ce le au notarii comunali în diferite instituții, asociații, ligi sau societăți, se îndeplinesc, conform legii, în cuprinsul Căminului Cultural, în cazul când sfatul Căminului le dă asemenea însărcinări. La fel se procedează cu primarul, secretarul comunali și șeful postului de jandarmi, care nu vor lipsi nici o dată dela orice consfătuire a sfatului Căminului, fie în planul lui, fie pe secțiile de specialitate, în care sunt cuprinși.”

Un comentator al legii S. S. spune: „notarul este sira spinării a administrației comunale”. Și cu drept cuvânt. Totul într-o comună se mișcă prin el; notarul este a toate cunoscător, a toate știutor, de ce se petrece în satul său.

Datoria lui, prin chiar legea administrativă, este să slujească pe săteni.

Dacă până acum rolul de conducători firești ai satelor au fost preoții și învățătorii, iar administrația, mai ales în părțile de dincoace de Carpați, nu putea

fi considerată decât ca o instituție supraveghere a executării legilor, notarul, astăzi, este și el un conducător firesc, cu ajutorul lui legile se cunosc, explicându-le, și astfel ținesc, ducându-lă la viața pe care legile o concep.

Rolul primarului, este tot atât de important, pentru că prin el, se face adesea rata gospodărie a satului. După legea administrativă, primarul este salariat al statului, datoria lui este să lucreze după indicațiile legii, administrative, iar în sfatul Căminului, datoria lui este a colabora cu ceilalți fruntași pentru ridicarea satului pe care-l conduce.

Jandarmăria, la rândul său, este ceva decât cea ce a fost până acum. Rolul său nu este numai, cum spunea un distins general, de a menține ordinea și disciplina, ci întregându-se în acțiune constructivă a S. S., a luat hotărârea de a crea alături de cei din Căminul Cultural, de a colabora cu Căminul Cultural.

Un rol deosebit de important în aplicarea legii S. S., îl are pretorul. Pretorul în inspecțiile administrative pe cari le face conform legii S. S. are îndatorirea să se intereseze deosebit de conducătorii Căminului, de mersul lucrărilor Căminului Cultural, aducând la cunoștința Prefectului și Directorului Căminului Cultural județean cele ce a constatat.

Pretorul, este nu numai un îndrumător, ci și organizator a celor mai multe din activitățile de ridicare a satului. Căminul Cultural, cu ajutorul său, poate mai ușor și mai curând să-și ducă la rezultat planul de lucrare.

Deasemenea, sunt obligați să-și săvârșească activitatea lor socială în sânul Căminului Cultural, medicii, medicii veterinari, inginerii agronomii, inginerii și brigadierii silvici, picheerii, conducătorii și toți tehnicienii din raza comunei, atunci când li se cer sfaturi tehnice de către Cămin în cadrul specialității lor.

Nu e locul de a talmăci mai amănunțit acest text din lege S. S., de a arăta cum specialiștii, la Căminul Cultural, dar se poate spune că o ridicare materială a satului românesc, nu poate fi fără ajutorul acestor specialiști.

Acești specialiști, pentru ca să fie folositori satului, va trebui să lucreze în satul lor, atât prin conferințe — nu contestăm importanța lor — cât și de-a ajutor efectiv, la timp și la locul potrivit, în conformitate cu nevoile locale. Iată un caz interesant în care se vede ce înseamnă a se face o lucrare cu ajutorul sfatului căminului: se clădește un edificiu public și alături de el o fânăne, fântâna este însă în imediata apropiere a clozelor din edificiu, — conform legii sanitare înseamnă că trebuie să se strice una din aceste lucrări, celace ar produce o pagubă de vreo 20.000 lei. Dacă se consultă medicul paguba era evitată.

Și din acest exemplu, banal, se poate vedea importanța sfaturilor cari nu pot fi mai bine și primite de cât prin Căminul Cultural.

Am descris obligativitatea serviciului social pentru funcționari, de toate categoriile, credem, că nu este necesar de a arăta mai în deaproape și aceia că într-un articol special se poate cere pedepsirea funcționarului în cazul de nesupuneri sau sustrageri dela aceste îndatoriri, și că se poartă o „fișă” de activitate a lor, pentru a putea fi luați în vedere la înaintarea lor, ținem însă să facem o echipă să meargă la sate să lucreze după îndrumările S. S., și după necesitățile locale.

observație, că această obligativitate trebuie să fie obligativitate morală, pornită din indemn superior, voluntar și totodată ca o poruncă a Regelor și a Națiunii.

În articolul viitor vom scrie despre obligativitatea Serviciului Social pentru tineretul universitar, care, actualmente se pregătește în școli speciale, ca apoi pe

Casa de Asigurări Sociale Timișoara
Nr. 6394/939.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință celor interesați că la Casa de Asigurări Sociale Timișoara, este un post vacant de medic specialist în oftalmologie.

Conform prevederilor bugetare retribuirea lunară este de lei 5000 fără rețineri la pensie.

Cei interesați sunt invitați să depună cererile însoțite cu actele de specialitate, până la data de 15 Septembrie 1939 la această Casă.

Direcțiunea Casei.

Corpul Portăreilor Tribunalului Timiș-Torontal din Timișoara

Dos. Nr. 2228, 2229/1938.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

Nr. 14628 din 10 August 1939

Se aduce la cunoștință publică că în baza decizelor Nr. 1551/1931 și 4248/1936 a Judecătorei Rurale Timișoara și Nr. G 4248/1936 al Judecătorei Rurale Timișoara, în cauza execuțională a următorului dr. Mauriciu Kell avocat din Timișoara, în contra următorilor pentru suma de 3900 lei cheltuieli restante deja stabilite și cele ce vor mai surveni, se vor vinde prin licitație publică în ziua de 7 Septembrie 1939, ora 16 în comuna Becicherecul-Mic Nr. 350, obiectele sechestrate și anume: 2 scroafe, 6 porci (a 15 luni), 1 vânturătoare, 1 cântar, 1 vițel, 1600 buc. țigle etc. prețuite în 6500 lei.

Conform art. 20 al Novelei din 1908

prezenta licitație se ordonă și în favorul celorlalți creditori, cari au sechestrat obiectele de mai sus.

Timișoara, la 10 August 1939

Evanghelic Constantinescu
portarel

Corpul Portăreilor Tribunalului Timiș-Torontal din Timișoara

Dos. Nr. 1574/1939.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

Nr. 15055 din 19 August 1939

Se aduce la cunoștință publică că, în baza decizelor Nr. 884/1939 a Judecătorei Rurale Timișoara și Nr. G 2271/1939 al Judecătorei Rurale Timișoara, în cauza execuțională a următorilor firmă Succesoare lui Augustin Șera, văd. Iulia Șera nasc. Schummer, reprezentată prin Borislav Popovici și Ioan Marina avocați din Timișoara, pentru suma de 5274 lei capital, interese de 5 și 1/2% dela 1 Iulie 1938, lei 2706 spese deja stabilite și cele ce vor mai surveni, se vor vinde prin licitație publică în ziua de 5 Septembrie 1939 ora 16 în comuna Ivanda. Nr. 243, obiectele sechestrate la următorul și anume: 1 batoza de treierat marcă Clayton Schutelworth Nr. 31751, 1 elevator, 3 porci de câte 6 luni, prețuite în 28.000 lei.

Conform art. 20 al Novelei din 1908, prezenta licitație se ordonă și în favorul celorlalți creditori, cari au sechestrat obiectele de mai sus.

Timișoara, la 19 August 1939.

Evanghelic Constantinescu
portarel

ARIVISTUL

Sunt în bogata colecție cunoscută sub denumirea de societate omenească anumite tipuri care ies din comun, unele simpatice, altele antipatice, câteodată deodreptul odioase. Din acestea din urmă face parte și arivistul. Cuvântul este un neologism, sună urât, cam strident la ureche, amintind scrâșmețul produs de niște balamale neune, sau de sticlă în contact cu fierul, ca și impresia ce ți-o lasă persoana arivistului, azi mai frecventă și mai nesuferită ca oricând.

Produs al unui climat propriu vremurilor turburi, — ai zice ciupercă răsărită după ploaie! —, arivistul este neastâmpărul personificat.

Glasul său pițigăiat, câteodată săsăit, totdeauna însă insinuant și mios când stă de vorbă cu unul mai sus pus în ierarhia socială, obraznic și insolent față de cei pe care n'are interes să-i menajeze, arivistul este de o sărăcie sufletească dezolantă, un om gol ca o nucă seacă (probabil de aici i se trage celălalt atribut: **secătura**.) Il găsești amestecat pretutindenea, vârf ca o compețență, ca o valoare deosebită, partișând bineînțelese competența și valoarea reală, izbutind chiar să vorbească câțiva naivi și să stârnească un amestec de milă și de desgust față de biata lui ființă ce se ambalează și se trambalează (rog să mi se ierte potopul de neologisme urâte, nu văd însă cum m'as descurca fără ele, când e vorba să încerc o punere în lumină potrivită a figurii arivistului).

Tocmai faptul că e om-beșică (dacă admitem existența omului-răsare, a omului-inger, a omului-diavol, de ce nu am admite ființarea și a unor oameni-beșică?) ne explică psihologia acestui ins curios. Lipsit de valoare proprie, mai precis, de conținut, care să-i dea sentimentul utilității sale în și pentru viața societății, arivistul încearcă să găsească această compensație într-o neobosită afișare de sine. Se înfige. Deși o serbare națională, îl găsești printre oratori și în fruntea mesei, de-a o mișcare cu caracter literar (aici avem în vedere pe arivistul așazis intelectual, fiecare categorie socială avându-și arivistii săi), insul și-a găsit o mască de circumstanță.

Tot așa în mișcările cu caracter social, politic, de binefacere etc. secătura e nelipsită. Este omniprezent ca musca și tot atât de — stăruitor. Parcă ar zice mereu: „vedeți-mă? Eu sunt x., fără mine societatea ar înceteni în țâțâni, pământul nu s'ar mai învărti și voi ați fi lipsiți de lumină! Prețuiți-mă!” Căci arivistul nu pierde nici un moment din vedere latura practică a lucrurilor omul-beșică se cere prețuit și anume pe măsura volumului, nu a greutateii sale (din ceea ce rezultă că știe să utilizeze îndemânatic grăunțele de inteligență care zurăie în beșică.)

S'ar putea crede după toate astea că arivistul e fericit. Ar fi o mare greșală! În dosul insolentei, sau a gudurării de sclav din privirea sa iscoditoare, neastâmpărate, tremură tănuțită o undă de frică chinuitoare, de a nu fi apucat de guler și asvârlit afară ca negustor, de valori false, prins cu mâța în sac. El plătește scump dreptul furat de a se da mereu în spectacol, biet clown, parodiind pe acrobații trapeziști. Sărmanul săr-suflet răvășit, de neliniște ar prezenta o icoană bizară, dacă ar putea fi fotografiat cu ajutorul unor imaginare raze x.

— Atunci de ce mai stăruie pe acest drum? — mă veți întreba d-voastră, iubii cetitori.

Fiindcă a avut nenorocul să se nască **secătura**!

Nic. Tomiciu.

Majestatea Sa Regele - „Mare Tribun” al organizației „Șoimii Carpaților”

Investirea Suveranului cu însemnele de „Mare Tribun” și a Mareului Voevod Mihai cu cele de „Mare Căpitan” se va desfășura în cadrul unor impresionante serbări șoimănești, la adunarea generală dela Cluj a „Astei”

Un ansamblu de gimnastică de 5000 șoimi și șoimane din satele Ardealului și Banatului

Cluj, 3. — Punctul culminant al serbărilor, cari încadrează în acest an adunarea generală dela Cluj a „Astei” transilvane, va fi fără îndoială marele festival din 10 Septembrie al organizației Șoimii Carpaților așezământul izvoritor de vigoare, credință și disciplină națională, citorit de energia nescăpată și de dragostea de neam pururi aprinsă a D-lui Prof. Dr. Iuliu Hațieganu.

În același timp, acest festival cu un program deosebit de bogat și reprezentativ, urmează să fie cea mai importantă probă de foc a organizației Șoimii Carpaților, care va prezenta în fața M. S. Regelui Carol al II-lea, a Mareului Voevod Mihai, a membrilor neamului și a oaspeților „Astei”, cel mai mare ansamblu românesc de gimnastică și de cor din țară.

Din cele 11 județe ardelene, în care sunt organizate unitățile Șoimilor, vor veni la Cluj 5000 de Șoimi și Șoimane, reprezentând vigoarea, frumusețea și disciplina satului românesc, spre a participa activ la serbări cu exerciții, cu cântec și cu dans popular, și spre a schimba icoana tristă a turmelor cuvântătoare purtate de cortegilele manifestațiilor politice din trecut, cu icoane reconfortante a țărânilor conștiente și luminate, element activ al mișcării de renaștere națională.

Aprinde realizările de până acum ale organizației „Șoimii Carpaților”, care pornită în 1 Decembrie 1928 cu 250 de Șoimi a ajuns azi la un număr de aproape 20.000 membri încadrați în 270 unități orășenești și sătești, toate vii și în stare înfloritoare, — Majestatea Sa Regele Carol al II-lea a binevoit a accepta de-a fi investit cu titlul și însemnele de „Mare Tribun”, conducător suprem al Șoimilor, iar Mama Sa Marele Voevod Mihai cu acela de „Mare Căpitan”.

Investirea se va face în cadrele unui ceremonial impresionant și evocator, în ziua de 10 Septembrie, la festivalul Șoimilor de pe arena sportivă municipală, când înalții patroni și conducători vor primi: Majestatea Sa Regele, mantia și buzduganul simbolic de „Mare Tribun”, iar Marele Voevod Mihai mantia și sabia romană de „Mare Căpitan”. Vestmintul pe care-l vor primi oaspeții regali este de-o cromatică de clasică frumusețe, din aba albă având motive șoimănești.

Din Teregova

Vizita dlui profesor Nicolae Iorga

D. profesor Nicolae Iorga, după ce a vizitat săptămâna aceasta comunele Cornea, Domașnea etc., a ajuns ca Joi să viziteze și biserica din frunțașă comuna Teregova, ultima comună din graniță pe care o mai cercetează în această vară. În această ultimă vizită d. prof. Nic. Iorga — venind dela Băile-Herculane — a fost însoțit de Episcopul Banatului P. S. Sa dr. Vasile Lazărescu, cu reședința în Caransebeș.

În comuna Teregova au fost primiți în alții oaspeți de profesorul pr. dr. T. Coșeriu, care i-a condus în biserica satului. Aci d. profesor N. Iorga a cercetat pictura bisericii și a dispus fotografierea unor icoane și obiecte sfinte, iar o icoană i-a fost dăruită pe seama

cusute cu multă artă de Șoimanele din Zlatna, iar buzduganul și sabia sunt lucrute și executate într-un stil original.

Formulele ceremonialului de investire, vor avea la rândul lor aroma evocatoare și tradițională a stilului biblic și a vechilor noștri cronicari.

Chemarea Neamului la Credință, chemarea Neamului la Muncă și bucuria Neamului înfrățit prin Credință și Muncă, — iată ideile centrale pe care se brodează în mod original și nitoresc dansurile, exercițiile gimnastice și corurile mareului festival șoimănesc dela Cluj. Ca o încheiere a investirii și ca un simbol de tălc adânc, la sfârșitul festivalului vor sosi pe arenă stafete dela Gorunul lui Horia din Tebea și dela Câmbria Turzii, spre a aduce în semn de închinare M. S. Regelui, țărână din pământul sfântit de amintirea lui Iancu și de sângele lui Mihai Viteazul.

Cum festivalul din 10 Septembrie va întruni la aceleași exerciții, dansuri și coruri nu mai puțin de 5000 de Șoimi și Șoimane din 11 județe, statul major al organizației, sub conducerea D-lui Prof. Iuliu Hațieganu Tribun și a D-lui Dr. Tiberiu Spârchez ajutorul Tribunalului, a început lucrările de îndrumare și coordonare, pentru ca programul să fie pregătit și executat unitar și în același ritm.

Prefecții județeni ai Șoimilor și conducătorii organizațiilor locale lucrează de zor. Sub conducerea prefecților Șoimilor în județul Cluj: Vasile Chibotănu inspector școlar, în Alba: Ion Popa, în Mureș: Dr. E. Nicoră, în Sibiu: Dr. L. Ionașu, în Turda: Ing. Floașiu, în Satu-Mare: Ing. Zeno Spârchez, în Someș: Dr. E. Precup, în Sălaj: L. Ghergariu, în Bihor: L. T. Roșu, în Hunedoara: L. Sirca, „Șoimii Carpaților” se pregătesc intens, în toate zilele de sărbătoare, pentru marele festival din 10 Septembrie dela Cluj, unde vor aduce valul înviorător al minunatelor lor costume regionale. Partea principală în acesta pregătiri, revine conducătorilor de unități locale. În majoritatea lor preoți și învățători, vredniciei și muncii cărora li se cuvine cea mai călduroasă laudă.

Dela centru, coordonează și îndrumă aceste pregătiri, deplasându-se când într-un județ, când într-altul. D-ii prefecți ai Șoimilor: Albin Morariu, O.

Chejiann, Șt. Cmeciu și Părintele Șt. Răcășanu, ajutați de D-ii Solomon Birig, V. Ghiuritan și I. Chioreanu.

În vederea festivalului din 10 Septembrie, Dl. Prof. Dr. Iuliu Hațieganu, Tribunul Șoimilor, a adresat către membri acestei organizații un apel vibrant, din care cităm:

Șoimi și Șoimane!

„Adunarea generală a „Astei” se va ține în anul acesta la Cluj în capitala Ardealului ne veci unit cu Patria Mamă.

La această adunare, Șoimii sunt chemați să dea dovadă de vigoare, conștiință și disciplină neamului românesc, care de 20 de ani trăiește în libertate în scumna sa țară.

Șoimii de 10 ani — de când au devizat Totul pentru binele neamului au dat dovadă de credință tare.

La 10 Septembrie a. c. — în fața M. S. Regelui, a Mareului Voevod de Alba-Iulia, a conducătorilor neamului, a poporului. Șoimii trebuie să dea o nouă dovadă de voința lor nestrămutată de a servi neamul, țara și Regele.

Șoimi și Șoimane!

Tricolorul purtat de voi cu mândrie și în afară de hotarele țării la Belgrad, la Praga — să-l falfăiți la Cluj cu demnitatea și cu încrederea unui neam, care este stăpân pentru vecie pe aceste plaiuri.

Pregătiți-vă pentru ziua de 10 Septembrie, când în fața Mareului nostru Rege și a Măriei Sale Mareului Voevod — îmbrăcați în această zi în vestmintul de Mare Tribun și Mare Căpitan — veți fi chemați din nou să dovediți în fața tuturor că sunteți fiii și fiicele unei nații mari și puternice care stăpânește cu dreptate mândra sa țară.

Cu credință în Dumnezeu, cu iubire și cu ascultare față de Rege, cu fidelitate față de neam și tron, în aceste zile grele pentru toate neamurile, faceți-vă datoria pe deplin, pregătindu-vă zi de zi pentru marea sărbătoare dela 10 Septembrie de care ne despart puține săptămâni.

Cunoaștem greutatea, știm că mulți dintre voi sunt cu arma la hotare. În aceste vremuri, însă întreaga națiune trebuie să fie gata de orice jertfă și, la hotare și în lăuntru țării. Pregătiți fiecare temeinic programul, ca apoi întâlnindu-vă cu toții înfrățiți, să arătați atotputernicia neamului nostru.

Șoimi și Șoimane!

Aștept dela voi — dela toți și dela toate cea mai perfectă ordine și disciplină. Pregătiți-vă cu cea mai mare precizie, ca în ziua de 10 Septembrie să fiți adevărați Șoimi.

Șoimi și Șoimane!

Cu Dumnezeu — pentru Neam, pentru Tron și pentru Rege — la muncă. Să aveți cu toții convingerea, că prin această muncă a voastră puneți o piatră de temelie la marea zidire a renașterii neamului nostru.

Cu aceste gânduri vreau să vă văd la Cluj, mândri, voioși, înfrățiți, oțeliți pentru ca împreună să strigăm într-un glas:

Trăiască Regele Carol al II-lea, Trăiască Marele Voevod Mihai, Trăiască Dinastia, Trăiască România și Neamul românesc.”

În ce privește găzduirea Șoimilor la Cluj, Dl. General Cristea Vasilescu, comandantul Corpului VI Armată, în largă D-sale înțelegere a avut bunătatea a oferi „Astei” un concurs nelimitat, asigurând încartiruirea Șoimilor la căzările din Cluj și punând la dispoziția organizațiilor și veselă pentru masă. Un gest de românească înțelegere, valoarea cărui nu mai poate fi subliniată cu nici un comentariu.

T A B L O U L

profesorilor suplینitori fără examen de capacitate, numiți de Reziđenta Regală a Ținutului Timiș, la catedrele și orele vacante din Inspectoratul școlar Timișoara

Băeți

RELIGIA.

Belinț, șc. gosp. rurală, 3 ore: Pr. Călniceanu Ioan; Brad, gimn. ind. fete, 3 ore: Pr. Perian Virgil; Caransebeș, gimn. fete, 8 ore: Pr. Lazar Traian; Ciocova, gimn. mixt., 8 ore: Pr. Pincu Ioan; Dobra, gimn. ind. băeți, 2 ore: prot. Morariu Iosif; Deva, lic. fete (cat. Sârbu): Purșa Eleonora; Hațeg, lic. comercial, 8 ore: Pr. Partenie Petrescu; Hunedoara, gimn. ind. fete plus gimn. băeți, 8 ore: Pr. Borșeu Adam; Lugoj, gimn. fete, 12 ore plus 6 ore gimn. ind. fete: Străjan Letiția, în cont.; Orăștie, gimn. fete, 8 ore: Pr. Dănilă Ioan; Oravița, gimn. fete plus gimn. ind. băeți, 10 ore: Stoian Iacob; Petroșani, catedră, 12 ore: Sârbu Cornel; Reșița, gimn. ind. băeți și gimn. fete, 14 ore: Meilă Ioan în cont.; Sănnicolaul-Mare, gimn. mixt. 8 ore: Pr. Fleșeriu Petru; Timișoara, lic. Loga, 7 ore, lic. com. 3 ore, gimn. V. Babeș, 4 ore: Pr. Vlăduceanu Victor în cont.; Timișoara, lic. ind. 3 ore lic. ind. constr. 1 oră: prof. Coman Gheorghe, în cont.; Timișoara, lic. com. 3 ore: Pr. Golumba Traian, în cont.; Timișoara, șc. gosp. urbană, 4 ore: Pr. Vuia Cornel, în cont.; Timișoara, lic. german de stat rel. rom. cat.: Pr. Schmidt Ioan, în cont.

LIMBA ROMÂNĂ.

Arad, lic. M. Nicoară (cat. Blidariu): Boșcaiu Cornel; Arad, lic. com. băeți (cat. Bistrițeanu): Basarabescu Mihail, în cont.; Caransebeș, lic. băeți 7 ore plus 2 ore Latină plus șc. normală b. latină 7 ore: Cismașiu Coriolan în cont.; Hațeg, lic. com., catedră plus 7 ore: Stoilă Virgil; Lipova, lic. com., cat. plus 9 ore: Pușcariu Marin; Lugoj, gimn. german (cat. Apostu): Suditu Petru, în cont.; Lugoj, lic. com. băeți 10 ore, plus 4 ore lic. C. Brediceanu: Opreșcu Gheorghe, în cont.; Orăștie, lic. A. Vlaicu, cat. Demian: Zdrenghia Z. Mircea, în cont. de la Cluj; Oravița, liceul Gen. Dragalina: Dumitru Ioan, în cont. de la Ciocova; Timișoara, lic. C. D. Loga, 15 ore: Roșu Nicolae, în cont.; Timișoara, lic. C. D. Loga, cat. Jura: Sârbu Petru, în cont.; Timișoara, lic. germ. de stat, cat. Jucu: Ioniță Gheorghe; Timișoara, lic. comercial cat. Țintaru: Stan Adam, în cont.; Timișoara, gimn. V. Babeș, cat. Popa: Bălănescu Ioan, în cont.; Brad, lic. conf. ort.: Manciu I. Gheorghe.

LIMBA FRANCEZĂ.

Arad, lic. comercial, 17 ore: Văcăreanu Emil, în cont.; Deva, școala normală catedră, vac.: Glăvanu Mihail; Hațeg, lic. comercial catedră vac.: Jula Silviu, în cont.; Lipova, liceul comercial, curs sup. plus l. italiană: Weich Ioan, în cont.; Lipova, lic. com. curs inferior: Superceanu Maria, în cont.; Lugoj, gimn. german, catedră: Vasilian Constantin; Lugoj, liceul com., catedră: Tepelea Gavril, în cont.; Orăștie, liceul A. Vlaicu, catedră: Șurmeiu C. Dumitru; Oravița, lic. Gen. Dragalina, catedră: Blazbalg T. Benedict.

LIMBA GERMANĂ.

Deva, liceu (catedra Schöch) plus 3 ore l. franc., plus 6 ore l. germ. la gimn. ind. b: Pup Romulus; Hațeg, liceu com., catedră: Weith Ernest, în cont.; Lipova, liceu com., catedră cu compl.: Stoica Gh. Ioan; Lugoj, liceu com., catedră: Ludmila Vidrașcu.

LIMBA ITALIANĂ.

Hațeg, liceu com. ital. plus franceză: Ulrich Francisc; Lugoj, liceul comercial, l. italiană plus l. franc.: Băzu Ion.

LIMBA LATINĂ.

Arad, liceul comercial 4 ore plus șc. normală băeți 7 ore, plus gimn. Aradul-Nou, 5 ore: Sârbovan Gheorghe în cont.; Caransebeș, gimn. fete 5 ore supl.: Domășneanu Nicolae; Lugoj, liceul teor. 3 ore plus gimn. german 5 ore: Teodoru Ioan, în cont.; Timișoara, lic. C. D. Loga și șc. normală 7 ore: Teleagă Petru, în

cont.; Ciocova, gimn. mixt ore Latină și Dext. Istoria: Belluri Anastasia, în cont.

ISTORIA.

Hațeg, liceul comercial, Ist. 10 plus Geogr. 2 ore: Popovici Bujor, în cont.; Lipova, liceul comercial, Ist. 10 plus Geogr. 2 ore: Secula Ioan, în cont.; Lugoj, liceul comercial, cat. 8 plus compl. la gimn. german: Calvasina Carol Orăștie, liceul teoretic, cat. Rodeanu: Voiculescu Oprea, în cont.

GEOGRAFIA.

Hațeg, liceul comercial, cat. Magyari: Găliciu Ioan, în cont.

ISTORIA-GEOGRAFIA.

Arad, liceul comercial 8 ore plus lic. teoretic 4 ore: Ghișa Adrian, în cont.; Aradul-Nou, gimnaz. german catedră: Bockel Mihail, în cont.; Reșița, gimnaziu ind. 8 ore: Gherghina Petru, în cont.; Ciocova, gimn. mixt ore de degr. a dir. și ore de dext.: Neamțiu Z.

PARTEA LITERARĂ

Baia de Criș, gimnaziu ind. băeți: Mareș V. Ioan; Dobra, gimn. ind.: Ionescu N. Constantin.

JURIDICO ECONOMICE.

Hațeg, lic. com. băeți, catedră: Stoianescu Aleandru, în cont.; Lipova, liceul comercial, catedră: Crăsmariu Valeriu, în cont.; Timișoara, lic. ind. băeți 3 ore: Grozescu Alexandru; Timișoara, lic. ind. construcții 3 ore: Coman Gheorghe.

ȘTIINȚE COMERCIALE.

Arad, liceul comercial, catedră: Puta Gheorghe, în cont.; Hațeg, liceul comercial, cat. 1: Petrinca Andrei, în cont.; Hațeg, liceul comercial, cat. 2: David Ion, în cont.; Lipova, liceul comercial, cat. 1: Totoranu Nicolae, în cont.; Lipova, liceul comercial, cat. 2: Schwarz Oscar, în cont.; Lugoj, liceul comercial, catedră: Ardelean Ion, în cont.; Timișoara, liceul comercial, cat.: Jicman Ion, în cont.

IGIENA.

Arad, liceul M. Nicoară: Dr. Țirică Romulus, în cont.; Caransebeș, școala normală, catedră: Dr. Jura David; Deva, liceul: Dr. Hossu Longhin Eugen, în cont.; Petroșani, gimnaziul băeți: Dr. Moga Ionel, în cont.; Timișoara, liceul industrial: Dr. Liuba Corneliu, în cont.

ȘTIINȚE AGRICOLE.

Caransebeș, școala normală băeți, catedră: Ing. agr. Elaș T. Petre; Deva, șc. normală băeți, catedră: Ing. agr. Romaș Mircea.

MATEMATICI.

Arad, liceul M. Nicoară, cat. Crișan: Marienuț Uros, în cont.; Deva, liceul băeți, catedră: Laslău Emil, în cont.; Lugoj, gimnaziul german, catedră: Baumgartner Iosif, în cont.; Timișoara, lic. C. D. Loga, cat. Mico: Bodea Gheorghe, în cont.; Arad, lic. M. Nicoară, cat. Puta: Neheđncu Ion în cont.; Deva, lic. băeți, cat. Mărgineanu: Biro Ștefan, în cont.; Orăștie, liceul băeți, cat. extrab.: Helgiu Iuliu, în cont.; Hațeg, liceul comercial băeți: Stanciu Avram, în cont.; Petroșani, gimnaziu băeți cat. Nțariu: Dănulescu Gheorghe, în cont.; Timișoara, lic. ind. băeți, 13 ore: Vasiliu Constantin, în cont.; Timișoara, lic. ind. construcții: Popescu I. Ion.

FIZICO-CHIMICE ȘI MĂRFURI

Deva, școala normală băeți, catedră: Cara Constantin; Hațeg, lic. com. cat. No. 2: Budo Victor; Lugoj, lic. com. com. băeți, cat. No. 1: Iancovici David, în cont.; Lugoj, liceul comercial băeți, cat. No. 2: Ion I. Dănilă; Oravița, liceul de băeți, catedră: Ion N. Constantin; Petroșani, gimnaziul băeți, cat. Selegeanu: Roșca Alexandru, în cont.; Timișoara, liceul C. D. Loga (8 ore) plus gimn. V. Babeș (6 ore): Teaha Pompiliu, în cont.

ȘTIINȚE NATURALE.

Arad, liceul băeți, 6 ore plus 7 fiz. chim.: Cioată Romulus, în cont.; Deva, școala normală băeți, cat. Solomon: Vizitiu Dumitru, în cont.; Timișoara, liceul C. D. Loga, 7 ore plus lic. germ. 3 ore:

Baumchen Francisc.

FIZICO-CHIMICE — ȘT. NATURALE

Timișoara, liceul C. D. Loga s. sârbă mixtă: Bugarschi Miriana, în cont.; Arad, liceul comercial băeți, 12 ore: Jipa Alexandru; Lipova, liceul comercial, catedră: Murariu Partenie, în cont.; Lugoj, gimnaziul german, catedră: Ștefan Dobjanschi, în cont.

CATEDRE DE PARTEA ȘTIINȚIFICĂ

Baia de Criș, gimnaziu ind. b: Lecca Bogdan; Dobra, gimnaziu: Cosma Simion; Oravița, gimnaziu: Armbrüster Iosif, în cont.

MUZICA.

Arad, liceul băeți M. Nicoară cat. Mocanu: Ageu Sever, în cont.; Caransebeș, școala normală băeți, cat.: Bădescu E. Procopiu; Ciocova, gimnaziu mixt, 6 ore: Rebigea Vasile în cont.; Orșova, gimnaziu mixt, 6 ore: Bătea Constantin, în cont.; Petroșani, gimnaziu, 6 ore: Solymosi Zoltan, în cont.; Caransebeș, școala normală. Tipic și cânt. bis. cat.: Dobromirescu Traian, în cont.

DESEM. CALIGRAFIE.

Arad, liceul ind. băeți: Roman Mihail, în cont.; Aradul-Nou, 6 ore (gimnaziu): Mihulin Virgil, în cont.; Caransebeș, șc. normală băeți, catedră: Crăvaciu Romulus; Deva, lic. băeți cat. Bărdeci: Toader Iulian, în cont.; Hațeg, liceul comercial băeți, 11 ore: Selistean Ion, în cont.; Lipova, liceul comercial băeți 11 ore Nicolau Ion Lugoj, liceul comercial. băeți, 1 ore plus 6 ore gimnaziu germ.: Dublea

T A B L O U L

profesorilor suplینitori fără examen de capacitate numiți de Reziđenta Regală a Ținutului Timiș la catedrele și orele vacante din învățământul profesional de pe raza Inspectoratului școlar Timișoara

Băeți

I. MATERII SPECIALE.

Arad, lic. industrial băeți, cat. Tehnologia lemnului și și des. pt. lemn: Ing. Gerețiu Gaston, Timișoara, lic. industr. băeți, cat. Gardoși, 15 ore: Ing. Victor Gheorghiu; Timișoara, lic. industrial b. la cat. Schöberl, pens. 15 ore: Ing. Radu Forgaci; Timișoara, lic. industrial construcții. Algebră descriptivă, stereometrie, drumuri, edititate, etc., 15 ore: Ing. M. Gărligeanu; Timișoara lic. industrial construcții, des. constr. tehnologice, 15 ore: Ing. Virgil Birou; Timișoara, liceul construcții, proiecte și constr. mastru, 30 ore: Fr. Keller; Timișoara, lic. constr.: Desen Special, Modelaj, Caligrafie, 15 ore: Simion Mărcuș; Timișoara, lic. construcții, maximum 6 ore: Ing. Ștefan Steblea.

II. ATELIERE.

Arad, lic. industrial b., Lăcătușerie: Petrache T. Ion; Arad, lic. ind., Electricitate: Marinescu Victor; Deva, gimn. ind., Electricitate: Mitroiu Ioan; Deva, gimn. ind., Tâmplărie: Zărcea Moise; Deva, gimn. ind., Lăcătușerie: Stănescu Radu; Dobra, gimn. ind., Ajustaj: Faur Mihail; Oravița, gimn. ind., Lăcătușerie: Micu Cornel; Oravița, gimn., Lăcătușerie: Faur Tiberiu; Baia de Criș, gimn. ind., Tâmplărie: Manoliu Gheorghe; Reșița, gimn. ind., Lăcătușerie: Ilie Radu; Reșița, gimn. ind., Lăcătușerie: Olaru Vasile.

Fete

I. ȘCOLI DE GOSPODĂRIE.

Școala urbană de gosp. gr. I. Timișoara, Mateescu Constanța, maestră suplinoare, bucătărie, în continuare; Vladislav Elisabeta, maestră suplinoare, bucătărie, în cont.; Toduța Maria, aj. maestră, bucătărie, în cont.; Săvulescu Lucretia, maestră suplinoare, spălat-călcăt. în cont.; Morariu Eugenia, maestră supl. gospodărie, în cont. Botescu Maria, aj. maestră, ornamentație, în cont.

Eugen, în cont.

EDUCAȚIE FIZICĂ.

Ciocova, gimnaziu mixt. 4 ore: Vlăduțiu Ion, în cont.

Fete

LIMBA FRANCEZĂ.

Lugoj, gimnaziul industrial, (catedră Lecca): Mităr Veturia; Orșova, gimn. mixt (cat. Diculescu): Zoe Hașdeu; Petroșani, gimnaziul industrial (8 ore plus compl.): Pop Sidonia.

ȘTIINȚE PEDAGOGICE.

Arad, lic. industrial, 6 ore: Mihulea A. Elena, în cont.

MATEMATICI.

Reșița, gimnaziu fete cat. Burdubos Mazilu Eugenia, în cont.

ȘTIINȚE COMERCIALE.

Arad, liceul comercial, catedră: Ștefan Olga, în cont.; Arad, liceul comercial, contab. 4 ore: Bab. Jeana, în cont.

DESEM. CALIGRAFIE.

Brad, gimnaziul ind. fete, 8 ore: Tîrziu Olimpia, în cont.; Oravița, gimnaziul ind. fete, 6 ore: Săndrea Laureția, în cont.

MUZICA.

Lugoj, gimnaziu I. Hasdeu, 6 ore plus gimnaziu ind. fete 4 ore. Muresan Victoria în cont.; Hunedoara, gimnaziu ind. fete, 4 ore: Bradu Maria; Orăștie, gimnaziul fete, 6 ore: Brătescu Adela, în cont.; Timișoara, gimnaziul fete, 6 ore: Faur Felicia, în cont.; Rovine, școala de gosp. rurală Cultura gen.: Augusta Toma.

ȘCOLI DE GOSP. RURALE.

Belinț.

Tântaș Iuliana, prov. până la alte disp. Rufărie, în cont.; Daba Ana, prov. până la alte disp., Tesut, în cont.

Folt.

Dincă Eugenia, maestră Croitorie, în cont.; Vâlcea Ecaterina, aj. maestră Tesut, în continuare.

Rovine.

Porumbaru Paraschiva maestră, Tesut, în continuare.

II. LICEE ȘI GIMNAZII INDUSTRIALE

Liceul industrial Arad.

Nicolae Eugenia, aj. maestră, Rufărie, în cont.; Popescu Eliza, aj. maestră Rufărie, în cont.; Gorgoi Maria, aj. maestră, Rufărie, în cont.; Radu Livia, aj. maestră, Croitorie, în cont.; David Elena, aj. maestră, Rufărie, în cont.; Stoichițoiu Florica, aj. maestră, Croitorie, în cont.; Urseanu Motaș Elena, aj. maestră, Croitorie, în continuare de la Chișinău.

Gimnaziul industrial Hunedoara.

Trifoescu Maria, aj. maestră, Croitorie, în cont.; Păcurar Radu, aj. maestră Rufărie, în cont.; Opreanu Maria, aj. maestră, Croitorie, în continuare.

Gimnaziul industrial fete Lugoj.

Bufan Ana, aj. maestră, Rufărie, în cont.; Negulescu Angela, aj. maestră Croitorie, în cont.; Iancu Antoneta, aj. maestră, Croitorie, în continuare.

Gimnaziul industrial fete Petroșani.

Popescu Cristina, aj. maestră, Rufărie, în cont.; Turcu Elena, aj. maestră Croitorie, în cont.; Păunescu Ecaterina, aj. maestră, Croitorie, în cont.; Tecău Eugenia, aj. maestră, Croitorie, în cont.

Gimnaziul industrial extra b. Brad.

Moldoveanu Lucia, aj. maestră, Croitorie, în cont.; Negruțiu Ioana, aj. maestră, Rufărie, în cont.; Ionescu Maria, aj. maestră, Croitorie, în continuare de la Arad; Gheorghiu Eliza, aj. maestră, Rufărie, în continuare de la Hunedoara.

Gimnaziul industrial casnic, Arad.

Găvănescu Minodora, maestră supl. Tesut, în continuare de la l. ind.

Inspector General Școl. Sabin Evuțian.

Jean Iovița dela Jaldani

Străbătând în lung și lat satele românești ale Banatului nostru, cruci și morminte, sobre în simplitatea lor, vorbesc călătorului despre personalități uriașe din trecutul zbuciumat al acestui colț de țară specific în problemele și durerile sale. Și nu numai părțile cărășene au dat figuri distinse pe tărâm național-cultural. Județul acesta al Timiș-Torontalului, împânat în partea sa nordică și de niște sate svăbești, — figuri ca Iulian Grozescu din Comloș, Dimitrie Tichindeal din Becicherec, dr. Vasile Chiroiu din Comloș, etc.

Crucile și mormintele își mai așteaptă încă restauratorii. Prin realitatea și reimprospătarea pietrii ori a țărânelor se va șterge și colbul de pe numele uitat în necroloagele epocii.

Mormântul lui Grozescu l-am găsit, după multă căutare, în vara lui 1931 în mormintii de miez de noapte ai Comloșului. Pe Tichindeal l-a reabilitat întregă opinia bănățeană în toamna lui 1932.

Lui Grozescu încă nu i-a venit rândul, deși în primăvara aceasta s'au împlinit o sută de ani dela nașterea sa.

Iată că la Jebel zace uitat un alt mare bărbat căzut în fragedă tinerețe la 24 de ani.

Spre a nu se risipi, sătenii au adunat din cimitir crucea de piatră dela mormânt și au depus-o în curtea bisericii satului.

Fără a face aci elogiul vieții sale ce a lăsat o dără luminoasă, — dăm textul scris pe crucea de piatră tânărului inimos dispărut:

— Mi-a plăcut viața căci m-am fi luptat
Pentru a mea națiune ce mult am

durat
Moartea nemiloasă n'a vrut să trăiesc
Ca să arat la lume dreptul românesc
Putrezese aici lângă-al mei părinte
Suflete curate ce sunt între sfinți

IOAN IOVIȚA

juristu absolutu

decadat în 27 Faar 1867

în al 24-lea an al etății.

Crucea a fost ridicată de unchiul său Ion Iovița. Investigațiile printre săteni nu mai pot fi fructuoase. E mai bine de 62 de ani dela acea încetare din viață și nu mai este nimeni care să-și poată aduce aminte ceva.

Deacea socotesc că este de datoria tineretului să bătătorească potecile sfinte ale trecutului spre a îndrepta luminile și crucile cari s'au încovoaiat la căpătâi, cum a fost și Iovița dela Jaldani.

Pensionarii I. O. V.-iști din Bazos au donat 1260 lei pentru fondul de inzestrare al armatei

Timișoara, 3. — Văduvele și invalizii de război din comuna Bazos, județul nostru, au donat din pensia lor 1260 lei pentru fondul de inzestrare al armatei, după cum urmează: invalizii P. Cheria, Șt. Faun, V. Oproane, Nic. Radoi, câte 100 lei; N. Vlad, P. Nedelcu, câte 50 lei și câte 10 lei: văduvele P. Brant, M. Jebeleanu, S. Marcu, Gros, M. Iacob, E. Zăria, P. Bala, C. Marcu, M. Bala, E. Nișu, G. Jivu, F. Cărmutu, I. Faun, S. Radoi, R. Groza, M. Bobu, S. Crăciun, M. Lăscăc, S. Băluț, E. Marcu, P. Cuciu, I. Hajos, V. Babușka, E. Cloambeș, M. Buhă, A. Urda H. Furo, A. Nișu, M. Drăgănescu, M. Pan, A. Boșcu, F. Băluț, A. Vicol, A. Batu, R. Clipici și S. Stanca și invalidul D. Oproane.

Suma s'a colectat din inițiativa dlui Ioan Nicolici, agent receptor al comunei pomenite, care a și depus-o ieri dimineață la Banca Națională în Timișoara. Remarcăm că unii dintre I. O. V.-iștii ce au ținut să contribuie și ei la inzestrarea armatei, nu au o mai mare pensie de 70 lei lunar.

PRIMUL DIRECTOR ROMÂN VASILE CORNEA

Timișoara, 3. — S'au împlinit 20 de ani de când poștele bănățene au fost preluate de autoritățile românești. Preluarea și romanizarea serviciilor a fost făcută de regretatul Vasile Cornea, directorul regional al poștelor, în împrejurări destul de furtunoase din cauză că funcționarii minoritari, majoritatea lor complet bolșevizați s'au opus — în frunte cu fostul director regional Demko Geza.

Deasemeni toate instalațiile, și mobilierul mai bun, covoare, perdele, mașini de scris, timbre, au fost dispărute la intrarea armatei române, și nici azi nu s'a putut verifica din cauza solidarității elementului minoritar.

După instalarea făcută cu ajutorul forței, căci altfel nu era chip ca autoritățile românești se ia frânele în mână, rezistența funcționarilor minoritari a continuat cu și mai multă inverșunare, refuzând aproape o sută dintre ei depunerea jurământului. O parte din ei au îndrăznit să amenințe cu revolverul în mână, încât siguranța statului a fost silită să-i treacă cu tot cu mobilă și familiile lor dincolo de granițe.

La preluare, deabia se găseau câțiva funcționari români, majoritatea grade mici, fără se cunoască îndeajuns în scris limba română, așa încât românii trebuiau să lucreze cu forțe înzecite ca poșta română se poată face față nevoilor.

Autoritățile poștelor au trecut prin vremuri grele până ce poștele au ajuns la o consolidare definitivă. Ce lucru greu a fost pentru conducători această organizare, luptând totodată și cu o anumită mentalitate, condamnată a funcționarilor de ieri.

Deabia acum după douăzeci de ani de România-Mare, se observă în fine o tendință de îmbunătățire, și abea acum se

impune o raționalizare generală a serviciului, punându-se titrații în posturile de conducere, sau cel puțin bacalaureații în posturile de dirigenți de oficii, lucru ce se putea face încă dela început.

Personalitatea regretatului Vasile Cornea, a fost binecunoscută în cercurile bănățene, unde are doi copii: pe dna Alma Ionescu, cunoscută pianistă și profesoară la Conservatorul local, măritată cu actualul Inspector P. T. al provinciei noastre Inginerul Gheorghe Ionescu și dl. Victor Cornea, șef de secție la primărie.

Originar din Caransebeș dintr'o veche familie de grăniceri, dură terminarea liceului din Kecskemét, Vasile Cornea, acum vreo 45 de ani, a trecut Carpații, intrând la Școala de Poșteri și Șosele, din București, cu gândul de a deveni inginer la calea ferată română. Un vis neîmplinit, fiindcă pentru a putea fi definitiv numit, i-s'a cerut cetățenia română, ceea ce reclamă un stagiu de 10 ani în România. Astfel Vasile Cornea fu nevoit să se reîntoarcă, în orașul său natal, la Caransebeș, unde fu numit pretor. Situația grea a românului, mai ales în orasele de provincie, unde fiecare mișcare a funcționarului român era spionată, îl determină repede să plece din Caransebeș, și să se stabilească la Budapesta.

La vârsta de 30 ani, Vasile Cornea a intrat funcționar la poșta, unde a fost foarte apreciat pentru corectitudinea sa, pentru excepționala sa putere de muncă și pricepere. El a fost un om distins, de mare cultură și specialist recunoscut până și în Germania. Instituțiile de sub conducerea D-sale au fost considerate drept poșta model, și adesea vizitate de diferite comisiuni din străinătate. Deaceia ajunsese — cu toate că era român, — inspector general, gradul cel

mai înalt pe care l-a deținut pe vremuri un român în poștele ungare, și conducătorul celei mai mare întreprinderi poștale din fostul imperiu habsburgic.

A fost iubit de funcționarii săi pentru felul cum a știut să trateze cu ei, dela cel mai mic până la cel mai mare. Deși foarte uman, și înțelegător cu ei, s'a bucurat de o autoritate unică în fața tuturor, Vasile Cornea ascultând de vocea inimii sale bun român în ajunul Adunării Naționale din Alba-Iulia, a părăsit Budapesta pentru a veni în mijlocul Ardealului ca să organizeze poștele române. Nu a venit singur, ci cu un grup de români, în majoritate funcționari pe care chiar dânsul îi plasase în cursul anilor pe la poștele din Budapesta, — și cari încă din Budapesta prezăteau în casa lui Vasile Cornea, în ședințe secrete, planurile de organizare a Ardealului românesc.

În epoca Unirii, Vasile Cornea a avut o misiune foarte grea, care în trei luni l-a cărunțit și l-au îmbătrânit înainte de vreme.

Cunoscătorii situația de atunci, știu că era să izbucnească o grevă generală la poșta și calea ferată, chiar în ajunul intrării armatelor române. Vasile Cornea a fost urgent chemat printr'un currier special de cei ce alcătuiseră mai târziu Consiliul Dirigent, reușind să împedecă aceasta grevă, care s'punea la cale cu scopul de a stăvilă intrarea armatelor române în Transilvania.

La Sibiu, împreună cu Augustin Maier astăzi profesor universitar la Cluj, — și dr. Ion Chișu, au format „Direcțiunea centrală a Poștelor din Transilvania și Banat”, de unde au pornit primele ordine de organizare a poștelor române. Vasile Cornea a înființat și o școală profesională pentru funcționarii P. T. T., unde s'au format primii poștași români. Pentru meritele sale a fost printre primii români care au fost decorați cu ordine române.

Aflând între timp ungarul despre activitatea „trădătorului” Cornea, i-au confiscat la Budapesta toată averea, o parte din această avere Statul Ungar a donat o unui anumit Germals. Un consilier pe care siguranța i-a scos din Cehoslovacia pentru uneltiri în contra statului. Acest interesant document, când au intrat trupele române la Budapesta, a ajuns în mâna familiei Cornea.

Soția lui Vasile Cornea, de frica temnelor ungare, avertizată la timp, a fugit cu băiatul ei, lăsându-si toată averea în nărașire.

După multe peripeții, trecând frontiera pe jos, prin șuieratul de mitralieră și bombe, a reușit să ajungă sub ocrotirea francezilor și a gărzilor românești, cari luaseră în stăpânire jurul Aradului.

Vasile Cornea, după o muncă titanică, și istovitoare, a renunțat la ambiții personale, mulțumindu-se să accepte invitația unui grup de intelectuali bănățeni, cari în frunte cu Valer Braniste îl chemaseră în fruntea poștelor din Banat.

După venirea sa în provincia natală, în loc de odihnă îl așteptase o nouă luptă, pe deoparte cu șovinismul funcționarilor minoritari moșteniți dela unguri, iar mai târziu o luptă stupidă cu însăși frații de sânge, viciați de obiceiurile noastre politice și ambiții personale.

La „împărțirea posturilor”, încă înainte de venirea lui la Timișoara, s'ar fi promis postul de Director P. T. T. unui fost colonel svab în schimbul unor anume transacțiuni. Așa încât, toată atmosfera dela poșta era viciată și intrigările erau dirijate din afară. Vasile Cornea, care trăise o viață întreaga într'un mediu civilizat al unei capitale occidentale, nu era obișnuit cu asemenea intrigații. Deacea a rămas adânc mâhnit de atitudinea bănățenilor săi. Aceste mâhniri și enervări l-au coborât destul de tînăr, la vârsta de 56 ani, încât în anul 1927, moare după patru ani de suferințe.

Conferințele Școlii Serviciului Social din Caransebeș

Dr. Aurel E. Peteanu: Un pisc al istoriei „MEMORANDUL”

Caransebeș, 3. — Între instructivele și alesele cuvântări ce s'au ținut la Școala Serviciului Social din Caransebeș, conferința din 28 August 1939 a d-lui dr. Aurel E. Peteanu, directorul Căminului Cultural din Lugoj, a avut darul să trezească o vie admirație pentru trecutul nostru sbuciumat. Fraza conferențiarului, bine încheagată, subtil stilizată, cu accente de un cald lirism și cu vibrări de nețărmurită dragoste pentru măreția trecutului, a întrunit toate calitățile recerute unui mare conferențiar și a captivat dela început până la sfârșit întregul auditoriu.

Din însemnătatea național românească a „Memorandului” Strălucește viu azi înfrățirea spirituală a tineretului din România liberă și cea robită atunci, într'o formă adânc simțită, pe deoparte iar pe de altă parte, îmbărbătarea elementului românesc ardelean-bănățean în lupta pentru menținerea naționalității într'o vreme de aprigă campanie de desnaționalizare. Deși acțiunea delegației de memorandisti pe lângă împăratul Franț Iosif, s'a soldat cu un eșec, totuși intențiunea ungarilor nu a câștigat cu nimic. Ba din contra, a atras atenția întregii Europe și astfel pe plan internațional, noi au dobândit simpatia tuturor pentru cauza noastră.

Școala
de dans „Begovici”

I. Piața Libertății No 4.

INCEPE LA 3 SEPTEMBRIE

un nou curs pentru începători

Fiecare 'oi și Duminică exerciții de dans

D. dr. Aurel E. Peteanu, a prezentat cronologic istoria acelei epoci de frământare începând cu prememorandista acțiune a studenților români, determinată de opresiunile dintre anii 1881 și 1884. Schimbul de scrisori dintre universitățile din Cluj și București, evoluțiunea în drasticele măsuri ale prim-ministrului Coloman Tisza. Politica șovină ungurească ajungând la paroxism, studenții români din București adresează un „Memoriu” cu mare răsunet la Paris, Berlin și Roma. Studenții maghiari, răspund printr'un contra memoriu căruia gânditorul Aurel C. Popovici, îi dă o puternică și temeinică replică, tipărită în limbile română, italiană, franceză și germană.

În astfel de atmosferă aprinsă, se redactează „Memorandul”, care a fost dus împăratului Franț Iosif la Viena în anul 1892, luna Mai. Delegația de 300 români, în frunte cu luptătorul dr. I. Rațiu, n'a fost primită de împărat. Intorși în țară, conducătorii românilor sunt încarcerati și se pornește procesul cu răsunet mondial, procesul „Memorandului”. Presa europeană, îndeosebi cea franceză și italiană, urmărește cu atenție debaterile. Cauza românească dobândește un interes general.

Conferențiarul încheie cu un înflăcărat apel adresat generației tinere de azi, ca să cunoască sbuciumul luptătorilor din trecut și să ia învățăminte din marea lor dragoste pentru neamul românesc.

De-alungul graniței de Vest...

Prin locurile în cari concetățenii noștri șvabi au toate motivele de a se declara locuitori loiali ai statului român

-- Dela trimisul nostru --

Excelența Sa d. Rezident Regal dr. Alexandru Marta, însoțit de d. col. N. Madancovici, comandantul garzilor F. R. N. din Ținutul Timiș, și de d. dr. Oct. Daminescu, șeful serviciului administrației de stat de pe lângă ținut, a participat la organizarea garzilor naționale F. R. N. din plasa Comloșul mare

LA LENAUEIM

În drum spre Comloș, Excelența Sa, a făcut o vizită cu totul inopinată la primăria Timișoara, 3. — Joi înainte de masă, mărșă comunei Lenauheim. Excelența Sa a rămas foarte mulțumit de feul cum este condusă administrația acestei primării.

E o administrație model, și meritul acestei constatări se răsfrânge și asupra actualului notar de acolo, I. Aurel Suciu.

Voind să cunoască stările din această comună locuită de șvabi, Excelența Sa a căutat să afle cum ce impozite se plătesc la Lenauheim după un jugăr de pământ. Și a aflat că totulul impozitelor după un jugăr, — impozite către stat, impozite comunale, etc. — se urcă la 250 lei anual.

Făcând o comparație între situația acestei comune șvabești și situația unei gospodării de țaran român din părțile de deal și cele muntoase ale Banatului, — din județele Severin și Caraș, — unde impozitele după jugărul de pământ arabii nu sunt mai mici am putea constata ce noroc extraordinar au urmașii coloniștilor șvabi de acum două sute de ani, cari toți au fost așezați în partea cea mai mănoasă, în partea de pustă a Banatului.

Cu toate că atât de favorizați de soartă, șvabii din Lenauheim nu au totuși o școală corespunzătoare. Copiii lor sunt înghesuși într-o școală veche, din anul 1777, — clădită deci la vreo 50 de ani după colonizarea lor prin părțile noastre...

Primăria Lenauheim construiește acum o casă pentru premitari, pompieri și apărarea pasivă. Prețul total al clădirii va fi de 500.000 lei, plus o parte din material, pe care primăria îi are din demolarea unui șoproș vechi. Primăria a făcut și un proiect pentru electricizarea comunei, lucrările de electricizare costând suma de 1.600.000 lei. E de remarcat că impozitele comunale la Lenauheim au trebuit să fie nițel urcate, pentru a se putea scoate cheituielile de mai sus ale primăriei. Dacă n'ar fi vorba de aceste lucrări, impozitul comunal, și deci implicit impozitul pe jugărul de pământ, ar fi și mai mic.

E cazul să revenim din nou la comparația dintre comunele șvabești și cele românești dela munte, cari nu scot de pe jugărul de pământ arabii nici jumătate, uneori nici un sfert cât șvabii și restul populației dela ses, și totuși plătesc același impozit agricol.

Pentru rest, în materie economică, șvabii din Lenauheim stau cât se poate de bine. Ei îngrășă anual circa 15.000 de porci, câștigând numai la acest capitol 60 de milioane lei.

E și ușor să îngrășe de altfel atâtia porci, când recolta medie anuală de norumb e de circa 700 vagoane. Jugărul de pământ dela Lenauheim aduce șvabului de acolo un venit mediu de 8—10 mii lei.

MUZEUL LENAUI

Dacă șvabii din Lenauheim au toate motivele de a se declara mulțumiți sub raport economic, nu mai puține motive au de a fi mulțumiți și sub raport național.

Se știe că în vechea Ungarie șvabii erau amenințați în existența lor națională. Politica lor oportunistă și conducătorii cari s'au înhamat fără rezerve la eșutul de maghiarizare al guvernelor „statului unitar maghiar”, i-au făcut pe șvabi să-și uite complet originea germanică. Abia după 1918, când Banatul a început să cunoască stările de deplină libertate și toleranță din România mare,

au început și șvabii să-și aducă aminte de originea lor.

Așa se face că în Lenauheim, unde s'a născut poetul NICOLAUS LENAUI, o glorie a bisericii universale și a literelor germane, nu s'a putut înființa, sub dominația maghiară, un muzeu Lenau. Acest muzeu există însă azi: el s'a înființat în 1926, în al 7-lea an de domnie românească în Banat.

Șvabii din Banat au decl. toate motivele de a se declara cetățeni loiali ai României. Aceste declarații ei le-au repetat de altfel la toate ocaziile. — și ne place să credem că ele sunt sincere...

ORGANIZAREA GARZILOR F. R. N. LA COMLOȘ

La orele 11, Excelența Sa a sosit la Comloș, unde a asistat la organizarea garzilor F. R. N. din plasa

Organizarea aceasta a fost predată de un serviciu divin, oficiat de P. O. D. protopop Ștefan Cioroianu cu un sobor de preoți. Răspunsurile liturgice au fost date de corul condus de țaranul compozitor Nistor Miclea, originar din Merčina de pe valea Cărașului.

După serviciu divin, au ținut cuvântări, explicând menirea garzilor naționale F. R. N. păr. protopop Cioroianu, d. primpretor Movilă d. căp. Ion Ursu, comandantul garzilor din județ, d. col.

N. Madancovici, comandantul garzilor din ținut și d. ing. Carol Maywrum, care a făcut o declarație de loialitate din partea șvabilor

Seria cuvântărilor a încheiat-o Excelența Sa d. Rezident Regal, arătând cât de necesară a fost, în vremurile încordate de azi, înțeleapta intervenție a Suvranului în toate domeniile de manifestare ale statului. Prin intervenția M. Sale s'au suprimat luptele interne atât de dăunătoare. Țara s'a pacificat cu desăvârșire acuma și neamul nostru atât de încercat în trecut, strâns unit în jurul Tronului și în jurul Armatei, așteaptă cu calm, dar hotărât la toate rezistențele, orice încercare ne-ar mai fi rezervată în viitor.

Răspunzând oratorului șvab, Excelența Sa a arătat că declarația de loialitate pe care a făcut-o acesta, exprimă sentimente cari se impun dela sine. Bănăstarea, la care el au ținut atât de mult, în toate timpurile, le este larg asigurată și de statul român. Dar, în schimbul bunei stări economice, statul român n'a năvălit să ceară șvabilor recunoașterea la etnicitate, cum a cerut-o stăpânirea maghiară. Dimpotrivă, în cuprinsul granițelor românești, șvabii din Banat au cunoscut o renaștere națională cum n'a mai cunoscut nicăieri popoarele

de origine germană. Declarațiile de loialitate, în asemenea împrejurări, se fac în mod logic și ele trebuie să fie expresia unui fond de sinceră grațitudine și de atașament necondiționat.

După solemnitatea organizării garzilor lor, a urmat o masă comună, la care Excelența Sa a tostat pentru M. S. Regele Carol II. Au mai tostat: P. O. D. protopop Cioroianu, păr. Medoia din partea credincioșilor gr. catolici și protopop Iuliu Cristinisch din partea credincioșilor lor rom. catolici.

Excelența Sa a vizitat apoi biserica în curtea căreia va fi așezat bustul regelui Ferdinand I Intregitorul.

IN ALTE LOCALITĂȚI

Dela Comloș, Excelența Sa și însoțitorii au mers în comuna Lunca, unde au fost vizitate pichetele românești și șvabești dela frontieră.

La Beșenova veche a fost vizitată biserica gr. ortodoxă română, care se construiește cu concursul ținutului și un părintele Albu îndeplinește o frumoasă operă bisericească și națională.

La Sănnicolaul mare s'a vizitat biserica de vară, frumoase opere de utilitate publică, construite cu bani primăriei locale.

GEORGE LUCA

Pagini din trecut

Din însemnările unui boer (1824)

Revoluțiile din principate au avut printre alte multe înrăuriri bune și pe aceea că boerii se refugiau în Ardeal, unde le gău prieteșug cu cei de dincoace și cunoștea pasurile și bucuriile fraților subjugati.

După resmerița lui Tador din Vladimiri printre mulți alții s'a refugiat la Brașov și un boer pe nume Constantin Radovici din Goleși sau Dimicu Goleșcu care, modest din fire, își dă totuși seama de necesitatea unei însemnări a celor ce a văzut el prin cele locuri străbătute în acei ani de pribegie. Atât de frumos, în arhaica lui limbă, ne-o spune el în prefața adresată către cititor:

„Infrănat de cunoștința micșorării mele în științe și ascultării în învățături, nu aș fi îndrăznit nici odată să apuc condeiul. Dar cum puteam ochi având să nu văz, văzând să nu mă aminte, luând aminte să nu înșămnez cele văzute, dacă în toată călătoria și în privirea lucrurilor celor mai multe mednice de văzut, întovărășit de mai mulți oameni dintr'alte neamuri, îi vedeam pe toți însemnând și culegând birak ca să-l facă cunoscut celor de un neam cu ei...”

Cu acești ochi ai minții cutreeră Goleșcu „Evropa” și însemnăză cu răvnă tot ceiace vede, alcătuiind o înțeleaptă cronică de drumetie, cu aplicațiuni deosebite în materie agrară în care călătorul-boer se pricepea mai cu osebire. — Am putea însemna multe pe marginea acestei modest intitulate „Insemnare a călătoriei mele făcută în anul 1824—1825—1826”. — dar dat fiind spațiul limitat al unui ziar, dăm loc celor scrise în acei îndepărtați ani de mai bine de un veac despre Timișoara și Banat, în care a ajuns nu cu trenul ca astăzi, ci cu postalionul sau diligența:

„Temișvar, carele este un oraș mic în cetate, dar vrednic de descriere pentru frumusețea caselor, ulițelor și a curățeniei. Căci toate casele sunt mai deopotrivă, iar nu pântre cele mari, mici de tot cari aduc urăciune la vedere; ulițele sunt late, și toate linie drepte și încrucisate, unde la oricare încrucisare va șadea omul, vede isprăvitul uliței și a liniei caselor, până în marginea orașului. Cum și o mare piață în care la zile hotă-

râte, de doao ori pe săptămână cântă muzica ostășească ce este în număr de 60 persoane, și multe alte podoabe. Curge pe aproape gârta Bega din care este scoos și canal ce ocolește toată cetatea, și căci (fiindcă) pricinuia stricare aerului celui curat, au proprit apa și au făcut acele șanțuri frumoase gârđini. Aici lăcueste ghegeneral ostășesc excelenția sa Șneler care este foarte iubit de toți căci este om blând și cuminte. Numărul orașanilor să urcă până la 10.000.”

Goleșcu despre Banat

„Să împarte acest ținut al Banatului în patru județe: Iliri, Seghedinului, Crasna și în Militărească Graniță ce cade împotriva Principatului Valahiei și Serviei. Semănăturile cele mai multe și mai peste toate locurile, este porumbul, celelalte mai puține: așisderea și din pometurii, cele mai multe prunele, întocmai ca și pe la noi. Iar lăcuiitorii neaoși Români fără de nici o deosibire și în, vorbă și în port, atâta numai căci să socotesc cu ai noștri cari sunt în cea mai bună stare, și căci după călărimea Ungariei, cea mai bună și credincioasă oaste sunt Români, și mai vârtos ostirile călărești ce sunt îmbrăcate în haine husărești, cu cai subț ei de 1000 lei și mai mult.

Pe aceștia văzându-i un neaoș Român, trebuie să se bucură și să se întristeze. La aceasta am mărturie și pe dumnealui fratele Manolache Băleanu și fratele Iancu Bălăceanu și cocora Elenca șpra dumnealui, când am fost eu toții la Mehadia, și cerând spre paza drumului doi ostași, ne-au dat ocărnuitorul ostășesc Român, doi husari Români, să ne păzască pe noi Români! Oh ce bucurie și întristare ne-au cuprins! Bucurie căci am văzut din neamul nostru așa voinici ostași, bine învățați și bine îndemnați în calea fericirii și a cinstii. Și întristare iarăși căci văzând ferimea acestora, mândria naționalicească, ne-am adus aminte și de vrednicii de milă ai noștri frați Români, ce au fost vestiți.”

(Aluzie la epocile de glorie ale românismului de peste munți care atunci era

sufocat de greco-bulgărie.)

„De aici am mers în Becicherec, Comloș, Mocrin, Caniza, unde se trece gârđ la Tisa, Orgaci și Seghedin pe lângă care trece gârđ Seghedinului, unde este hotarul Banatului despre Ungaria...”

— Cu câtă curățenie sufletească își făcea Goleșcu însemnările! Ce gânduri frumoase îl frământau cutreerând acest Banat al nostru românesc din toate timpurile! Scrisul său de acum o sută și cincisprezece ani dăruimă cu autoritatea pe care i-o dau anii, orice înșinuară a vecinilor de graniță cari flutură în arareori anumite pretențiuni și revendicări sprijinite pe date statistice false.

Insemnările boerului Goleșcu mai cuprinde de altfel, lucruri interesante despre băile Ardealului și apele minerale ale Mehadii. Dată fiind lectura plăcută ce o constituie limba acestor însemnări, altă dată vom reveni.

A. B.

CAMINUL CULTURAL

A apărut numărul 8, pe luna August 1939, al publicației pentru cultura populară „Căminul Cultural”. Numărul de față cuprinde un bogat și variat material de doctrină a Serviciului Social și înfățișează rezultatele strădaniilor de tieceare clipă a Căminelor Culturale din tot cuprinsul țării.

D. Const. D. Gib publică un interesant articol privitor la „Desvoltarea gustului de cetățean”, în care arată chipul cum trebuie cultivată dragostea pentru lectura potrivită țăranului.

În restul numărului semnează d-nii: Dr. Gh. Banu, Const. I. Ciulei, D. N. Popescu, Pr. Grigore Popescu, C. Dan Pantazescu, Ion Racoveanu, Mihail Cosma, Toma Mănușteru, Marin Radu Voinea, dr. Ion Frățilă, dr. Romulus Bolza, Lt. M. Apostol, Viorel Pop etc.

Instructiv este „Buletinul Fundației” bogat în relații este partea de „Cronică”.

Partea bibliografică e bine susținută. „Căminul Cultural” este publicația de cea mai mare folos pentru conducătorii unităților satești ale Serviciului Social.

INFORMAȚIUNI

istoricul zilei

— LA 3 SEPTEMBRIE 1469 Domnitorul Ștefan cel Mare al Moldovei, sfințește mănăstirea Putna clădită de dânsul.

— In 3 Septembrie 1527, Petru Rareș provocase Bistrițenii ca să i se supună, întrucât cetatea și ținutul Bistriței i-au fost donate lui de regele Ioan Zapoly.

— In ziua de 3 Septembrie 1564, moare Domnitorul Moldovei Petru Rareș, cea mai puternică odraslă a lui Ștefan cel Mare.

— In seara zilei de 3 Septembrie 1917 într-o tranșee depe dealul Secului și-a dat sufletul, aceea care a fost „Duduia Sublocotenent”: Ecaterina Teodorescu.

— IN 4 SEPTEMBRIE 1870 a fost bătălia dela Sedan și proclamarea Republicii Franceze.

— La 4 Septembrie 1896 in Dieta maghiară s'a făcut verificarea deputatului român Iosif Goldis, ales in cercul electoral Cetica.

— LA 5 SEPTEMBRIE 1914 a avut loc crunta bătălie dela Marna.

P. C. MILOȘ

— Aerodromuri secundare. Conform noii legi de exploatare a liniilor aeriene, pe lângă aeroporturile principale in toate marile orașe ale țării, se vor construi aerodromuri secundare in centrele mai mici din fiecare județ. Un mare număr din acestea au fost luate in programul de realizări pe anul financiar 1939/40, din cari amintim: Caransebeș, Lugoj, Periam etc. Pentru acestea, rezidenția ținutului a și dat sumele necesare, iar lucrările de nivelare a terenurilor respective vor începe zilele acestea. După ce vor fi terminate Caransebeșul și Periam, urmează Lugojul și apoi Timișoara.

— Ciocnire in fața Teatrului Comunal. Eri dimineața la orele 9.33, in dreptul Teatrului Comunal, automobilul Nr. 1082 Tms., condus de șoferul Stoss Francisc, a lovit birja lui Bochi Pavel, rupându-i un arc. Accidente de persoane n'au fost. Cazul se cercetează.

— Incendiu într-o tâmplărie. In împrejurări cari n'au putut fi stabilite încă, eri dimineața la orele 10, s'a declarat un început de incendiu, la atelierul tâmplarului Sauerer Francisc, din piața Axente Sever 3. O grămadă de așchii de lemn a luat foc și dacă nu interveneau lucrătorii, flăcările ar fi cuprins întreg atelierul de tâmplărie. Până la sosirea pompierilor, focul a fost localizat. Pagube materiale nu sunt.

— Lovit de tramvaiu. Tramvaiul Nr. 34, de pe linia VI, condus de vatmanul Horo Ioan, a lovit eri la orele 12.15, pe când încerca să traverseze str. Doja, pe individul Balos Ludovic, domiciliat in str. Doja 20. Victima accidentului a fost transportată cu Salvarea la sanatoriu Bega.

— Maltratată de proprietarul casei. Femeia Radosav Paulina, de 43 ani, din str. Olănescu 31, reclamă poliției că proprietarul casei, in timp ce voia să se mutte din locuință a lovit-o și îmbrâncit-o peste o ușă, cauzându-i leziuni la mână stângă. Salvarea chemată la față locului a pansat-o și a lăsat-o la domiciliu. Cazul e in cercetarea poliției.

— APARATE DE RADIO PENTRU MUNCITORII. Camera de muncă din Timișoara, pentru a da posibilitate muncitorilor ca timpul liber să și-l petreacă într-un mod cât mai folositor, va cumpăra câte un aparat de radio pe seama muncitorilor din Lugoj și Oravița.

— D. MINISTRU MOCIONI LA TIMIȘOARA. D. Anton Mocioni ministru de vânătoare al Palatului, se află la Timișoara.

— Liceul Industrial de Construcții Civile și Edilitare din Timișoara face cunoscut că reinscrierile in clasele VI-a, VII-a, VIII-a și înscrierile pentru examenul de admitere in clasa V-a, se primesc zilnic până la 30 Septembrie a. c. In clasa V-a sunt vacante 40 de locuri. Examenele de corigență se vor ține între 28—30 Septembrie a. c. Cursurile vor începe: practice pe ziua de 10 Octombrie, iar teoretice pe ziua de 15 Octombrie a. c. Alte informații și prospecte la Direcțiunea Liceului, in Timișoara I., str. Spiru Haret Nr 1 (Auto-Club).

— DR. PÖR DEZIDERIU, oculist, reintors din concediu și-a reînscut consultanțele dela 10—12 și 3—5, I., Piața Unirii 5. Telefon 12-06.

— Banca pentru industrializarea și Valorificarea produselor agricole „B. I. N. A. G.” cu sucursala in Lugoj și-a dezvoltat activitatea, operațiunilor financiare oferind: credite cu dobândă de 5½% pe an, fără nici o altă cheltuială sau spese, fiind scutită, conform legii, de orice taxe și timbre.

— DR. KLEIN ANDREI medic dermatolog-venerolog s'a reintors din concediu și consultă din nou in Cetate, str. Mărășești 1, Tel. 22-83.

— Eroare de tipar. Printr'o regretabilă eroare, numărul trecut al ziarului nostru a apărut greșit numerotat și datat. In loc de nr. 38 și data 3 Septembrie 1939, cum trebuia să apară, din eroare a apărut 2 Septembrie 1939 și nr. 37.

— Starea civilă la 2 Septembrie. Născuți: Francisc, fiul lui Francisc Gergely; Ingeborg, Ana-fica lui Mariin Ratz; Ștefan, fiul lui Iosif Schmidt; L'a, fca lui Carol Stancani; Iosif, fiul lui I. Friedrich. Morți: Burghin Ioan, de 16 ani. Căsătorii: Lorand Szekely, cu Ana Belența, pictori; D. Clopec, cu Maria Bogdan; Adalbert Reuter, cu Maria Schwartz; Toader Zotica, cu Zola Boasă, funcționari P. T. T.; Andrei Fr. Budai, func. part. cu Ana Mrazek; Albert Kaiser, cu Paulina Jäger; Ioan Hellmann, cu Maria Vass; Fr. Horacek, cu Barbara Zmak; Nic. Kiefer, cu Maria Pürkes; Iosif Bedö, cu Marg. Pușcău; Ern. Glasz, cu Elisabeta Colhan; Dumitru Butușiana, cu Minerva Udrea; Fr. Stricker, cu M. Szasz; Șt. Gurco cu Hilda Schulz; Iuliu Tean, cu D. Becer; Radislav Roșiu, cu Aurora Simion; Gh. Graifer, cu A. Gyorgyevits; Al. Moinar, cu Elisabeta Sandor.

— Instalare. Astăzi are loc instalarea noului președinte al Oficiului Camerei de muncă din Lugoj, numit in persoana d-lui Dumitru Gal, directorul Băncii Albina din acel oraș.

— Impozitul pe cifra de afaceri și zdrențele. Direcțiunea timbrului și cifrei de afaceri din ministerul de finanțe a acordat un termen de 30 de zile înăuntrul căruia toate fabricile și atelierile cumbrătoare de lână și zdrențe de lână, să se conformeze asuora dispozițiilor date asupra impozitului pe lux și cifra de afaceri pentru toate calitățile și cantitățile introduse in atelier începând dela 1 Aprilie 1939. Tot in acest termen trebuie achitată orice sumă restantă.

— Dela tribunalul Timiș-Torontal. Secția IV-a a tribunalului din localitate a infirmat ieri înainte de amiază mandatul de arestare emis contra dr.-ului Rudolf Remeny pentru înșelăciune, numitul având domiciliu stabil și o ocupațiune bine determinată.

— Conferință administrativă. La Reședință s'au ținut ieri înainte de amiază obicinuita conferință administrativă cu șefii de serviciu, sub prezdența Excelenței Sale d. Reșident Regal dr. Alexandru Marta.

— Sinucidere. Bătrânul Chița Niculae de 67 ani, din Buzias, și-a pus capăt zilelor otrăvindu-se cu sodă caustică. El suferea de hernie și era și alcoolic.

— Conferința preturilor din județ. La prefectura din localitate s'a ținut ieri înainte de amiază conferința cu caracter administrativ a preturilor din județ conferință ce a fost prezidată de d. colonel V. Popovici, prefectul Timiș-Torontal.

— Ruga (Hramul) Bisericii ort. române din Timișoara — Principele Carol (Iosefin) se va serba in ziua de 10 Septembrie 1939. Amatorii cari doresc să ocupe loc pentru a expune sătri cu acest prilej, pe piața Gen. Dragalina străzile I. Văcărescu și Fröbl sunt rugați a se prezenta zilnic între crele 11—12 a. m la epitropia bisericii in casa parohială din piața Asanești.

— I s'a făcut rău in gară. Locuitorul Busuic Lucian, de 44 ani, din str. Octavian Goga 30 pe când se afla in gara Domnița Elena și s'a făcut rău, căzând jos in nesimțire. Cu salvarea a fost transportat de urgență la domiciliu.

— Hoț prins in flagrant delict. Individul Francisc Stung, a fost prins de organele comisariatului gării Domnița Elena, furând lemne din vagoșne.

— Pungășoac arestate. Poliția a arestat pe cunoscutele hoațe de magazine Ardelean Elena și Iona și Maior Irina, din str. Dimitrie Sturz 57. Ele au furat c pereche de pantofi din atelierul lui G. Schmann Antoniu, str. Venetia 2.

Hoațele au vândut pantofii furati lui Giuchici Pavel, care a fost deasemeni arestat. Toți au fost înaintați cu actele dresate parchetului.

— Același tribunal a reconfirmat mandatul de arestare al femeii Ana Drăgan, care l-a ucis in împrejurările relatate de noi la timp, pe Iosif Britz, fostul său concubin.

SPORT

Divizia B. in mișcare

Deși Divizia A cunoaște o zi de repaus, din cauza matchurilor de selecție, footballul românesc va cunoaște totuși o zi plină de activitate, căci azi încep luptele in categoriile inferioare.

In Divizia B avem in toata țară matchuri tari, căci adversarii moniți de șansele intrării in prima Divizie nu vor scăpa nici primul prilej ce a încerca cucerirea victoriei atât de prețioasă, in marea luptă după puncte. Adversarii din toate seriile își dau seamă de importanța unui start bun in aceasta competițiune, in care lupta este extrem de strânsă și fiecare match înseamnă viață sau moarte.

In inverșunare nici matchurile din Divizia A nu pot întrece cele din Divizia secundă. Sperăm totuși că adversarii de mâine își vor pune frâu patimilor și nu vor depăși cadrele impuse de regulile unei întreceri cavaleresti cum este sportul.

Știm că tentația este foarte mare, dar inverșunare nu înseamnă brutalitate și entusiasm nu înseamnă teroare și lipsă de sportivitate!

Divizia B este marele cadru de rezervă al footballului românesc, astfel că însăși combatanții vor profita, dacă matchurile vor confirma așteptările celor cari poartă pe suflet progresul in football.

La Timișoara:

Chinezul—CFR Turnu-Severin
Timișorenii încep seria matchurilor cu un adversar care este un mare semn de întrebare. Intr'adevăr feroviarul de pe malul Dunării sunt un mare mister, căci pe lângă că pot furniza o surpriză au făcut radicale remanieri, astfel că echipa, care a fost surpriza matchurilor de calificare, stârnește un legitim interes și să fim sinceri și o frică in cercurile vișiniilor.

Chinezul va apare cu o echipă nouă in care figurează mai mulți juniori și se crede că juniorii Chinezului se vor comporta la fel de bine ca și cei ai Ripensiet. La Arad:

Gloria—Vulturii Lugoj

Cele două echipe vor disputa la Arad un match de calitate, căci ambele echipe sunt bine pregătite pentru a satisface exigențele publicului care îi simpatizează.

Va fi un match aprig disputat, din care va ieși invingătoare echipa cu mai mult noroc, dar Gloria are mai multe șanse jucând acasă.

La Simeria:

CFR Simeria—Electrica

Uzetistii au cel mai greu match de susținut in compania feroviarilor dela Simeria, cari sunt in stare să răstoarne toate calculele anticipate.

La Petroșani: Jiul—Minerul

La Brad: Mica—Sparta Medias.

Programul Timișorean:

Progresul—Jandarmi, Arena Progresul, ora 11.

Fratelia—Rapid, Arena Fratelia, ora 17.

Kadima—Patria, Arena CAMT, ora 11.

Vulturii—Banatul, Arena Vulturii, ora 11.

Freidorf—Fortuna, Arena Freidorf, ora 16.30.

Ancora—CSHN, Arena Vulturii, ora 10.

Juventus—Dura, Arena Juventus, ora 17.

Circ. III—Victoria, Arena Patria, ora 16.30.

Chinezul—CFR Turnu-Severin, Arena Banatul, ora 17.

CROITORIA pentru
UNIFORME F. R. N.
și **CIVILE** execută comenzi
prompt și estin
MAGOLD
Timișoara II, strada 3 Apus 97

Incepând de azi, in fiecare Luni, va apare in cele mai bune condițiuni tehnice și redacționale,

ediția sportivă a „DACIEI“!

Informație bogată, promptă, in toate domeniile sportive, precum și cele mai noi știri politice interne și externe.

ULTIMA ORA

Polonezii anunță succesul rezistenței lor

Atacurile aeriene împotriva orașelor polone se întetesc

LINIA DE APĂRARE POLONĂ N'A FOST STRĂPUNSA

Londra, 3 (Rador). — Agenția „Havas”: Cuceririle polone din Londra declarau Vineri seara că trupele germane n'au reușit străpungă linia de apărare polonă în nici un punct. „Noi rămânem pe pozițiile noastre, eventual la frontieră” a declarat reprezentantul autorizat.

Varșovia, 3 (Rador). — La ora 13, o escadrilă germană a bombardat Posnan. Mai mulți civili au fost omorâți. Înainte de amiază, avioanele germane au bombardat în trei rânduri orașul Lwow, fără a pricinui pagube. O persoană a fost omorâtă și alte 30 rănite.

Varșovia, 3 (Rador). — Astăzi, un tren de evacuare încărcat cu femei și copii a fost bombardat de avioanele militare germane, în apropiere de Kutno, la 100 km. spre Vest de Varșovia. Numeroase femei și copii au fost uciși. Sunt deasemeni numeroși răniți.

ALTE ORAȘE BOMBARDATE

Varșovia, 3 (Rador). — Agenția Pat transmite:

Vineri la ora 6.10, șase avioane germane au făcut un raid deasupra orașelor Jedlice, Moderowka și Iwonicz, districtul Krosno. La 6.20, alte patru avioane au făcut un raid peste aceleași orașe, aruncând bombe incendiare, cu gaze asfixiante.

Un aparat german a fost doborât, prăbușindu-se în flăcări. Trei sergenți germani au fost arestați de poliție și predați autorităților militare. În regiunea Moderowka au fost doborâte două avioane germane. În regiunea Iwonicz, localitate climaterică, avioanele germane au aruncat 12 bombe. Intre orele 6—7, avioanele germane au efectuat un raid, în orașul Plock, omorând patru persoane, răniind șase și distrugând o casă.

La ora 9.41, trei avioane germane au făcut un zbor deasupra orașului Warka, aruncând 55 bombe. Aviatorii germani au coborât la o mică înălțime, atacă id cu mitraliere grele lumea din piața orașului, făcând un mort și trei răniți.

La ora 17, un avion german, a bombardat Grodzusk Mazowiecki, distru-

gând trei case și făcând câțiva răniți. Același avion german de bombardament a aruncat două bombe asupra unui grup de țărani, în localitatea Izdebudna, districtul Blonie și deasemeni a atacat cu mitraliera grea mai multe persoane aflate lângă un tractor. La 17.50, avioanele germane au bombardat orașul Blonie, aruncând 20 bombe. Raidul făcut de 12 avioane germane, deasupra orașului Puck, a făcut mai mulți morți și răniți.

Avioanele germane au făcut un raid deasupra orașului Torun, în trei rânduri. În localitatea Trzewfo, districtul Swiecie, un avion german a deschis focul asupra unui grup de lucrători rămînd doi. La ora 17, șase avioane germane au bombardat satele Robakowo, Gocolon și Wielkie Lunart, din voivodatul Pomeraniei, făcând victime.

În urma raidului avioanelor germane asupra Varșoviei, au fost 12 morți și mai multe zeci de răniți. Bombele germane au atins capitala, în 30 de locuri.

În cursul după amiezii, avioanele germane au bombardat o serie din orașele și târgurile din Polonia centrală.

SAMBATA REGIUNEA VARȘOVIEWI A FOST DIN NOU BOMBARDATĂ

Varșovia, 3 (Rador). — Agenția „Havas” anunță: După o noapte calmă, Sâmbătă dimineața între orele 5.50 și 6.30 s'a dat din nou alarma contra avioanelor.

S'a auzit în depărtare bubuituri de explozie, dar se pare că ele n'au putut ajunge până deasupra Varșoviei.

INĂINTAREA GERMANĂ CONTINUĂ FĂRĂ OPRIRE

Berlin, 3 (Rador). — Agenția „Stefani” transmite: Se anunță oficial că înaintarea trupelor germane în Polonia continuă fără oprire, cu toate că șoselele sunt într'o stare foarte rea. Trupele germane au atins toate obiectivele ce le fuseseră fixate, dovedind astfel din nou marea putere și deplină eficacitate a armatei germane.

Acțiunea aviației a fost fulgerătoare. Mai multe câmpuri de aviație, gard și instalații militare polone au fost distruse.

NU S'AU ARUNCAT BOMBE ASFIXIANTE ȘI INCENDIARE

În cercurile competente germane se desminte svonul că avioanele germane ar arunca bombe asfixiante și incendiare.

Se desminte deasemeni svonul că Berlinul ar fi fost bombardat Vineri de avioane polone.

AVIAȚIA GERMANĂ A PRIMIT ORDIN SĂ-ȘI LIMITEZE ACȚIUNEA LA OBIECTIVELE MILITARE

Berlin, 3 (Rador). — D. N. B. transmite: Von Ribbentrop, ministrul de

externe a trimis ieri ambasadei polone din Berlin o notă, în care se spune că aviația germană a primit ordinul să limiteze acțiunea la obiectivele militare în cursul operațiunilor sale din Polonia.

Nota adaugă că o condiție naturală pentru menținerea acestui fel de acțiune, este ca aviația polonă să respecte aceeași regulă, deoarece în caz contra Germanii vor proceda imediat la reacții foarte energice.

Ultima oră sportivă

Ripensia-Rapid 5:3 (1:2)

5.000 spectatori — Arbitru: Ceaureanu

Ripensia: Pavlovici — Oprean, Regdon — Simatoc, Kotormany, Gal — Haas, Beke, Marcu, Jifcovici, Dobay.

Rapid: Rădulescu — Boldis, Lengheru — Vintilă, Rășinaru, Costea — Sipos, Bogdan, Auer, Barátky, Căpușan.

După un joc frumos, Ripensia în repriza secundă s'a afirmat cu autoritate învingând categoric favoriții întâlnirii de ieri. La început feroviarii sunt în front și în m. 13 Barátky prin un șhoot sec silește pe Pavlovici să scoată mingea din plasă 0:1.

În m. 20 Boldis nimereste alături, Dobay profită de ocazie și pasează lui Haas, care marchează dintr'un unghiuri dificil 1:1.

În m. 45 Sipos după o cursă impresionantă centrează și Bogdan marchează sub Pavlovici.

În repriza secundă mai ține câteva minute iureșul feroviar și în m. 3 centrează Bogdan este transformată de Barátky 1:3.

Ripensia trece la contraatac. Marcu depășește fundașii feroviarilor și marchează cu tot plonjonul lui Rădulescu m. 5. 2:3.

În m. 22 colțul bătut de Haas este transformat de Dobay 3:3.

Peste un minut Beke este pus în situație de Marcu și marchează 4:3.

În m. 26 Haas din acțiune personală marchează 5:3.

La învingători apărarea nu este sută la sută în deajuns, halfia a corespuns, ordinea este Simatoc, Kotormany, Gal. La înaintare Dobay, Marcu, Haas.

La învinși apărarea a fost slabă din tot ansamblul Vintila și Barátky au corespuns.

Olimpiada nu se va amâna

Satul arde... și baba se pieptenă

Helsinki, 3 (Rador). — Comitetul internațional olimpic și comitetul organizator al jocurilor olimpice, au avut o convorbire telefonică cu contele Baillet-Latour, după care au dat un comunicat în care spune: Comitetul olimpic internațional, nu renunță la organizarea jocurilor olimpice. Olimpiada din 1940 se va desfășura, dacă va fi nevoie, pe o scară mai puțin vastă. Totul este pregătit și o țară ospitalieră este gata să-și primească oaspeții, ca în timp de pace. Pregătirile vor continua. În orice caz, echipele țărilor neutre și în deosebi ale țărilor scandinave, vor fi foarte bine reprezentate la Helsinki.

TENNIS.

Minunata demonstrație a tennismenilor români Tănăsescu și Bădin.

Cei mai faimoși jucători români Tănăsescu și Bădin s'au prezentat ieri publicului timișorean în plenitudinea performanțelor lor, făcând o extraordinară demonstrație a sportului alb.

Dăm rezultatele tehnice:

1. Eröss—Hegy 6:3, 6:3, Dohertystal a fost net superior.

2. Bădin—Barta (Kadima) 6:2, 6:0

3. Tănăsescu—Somlo 6:0, 6:1.

Campionul a jucat cu o superioritate zdrobitoare Ungar—Eröss match de echilibru. Dublu domni: 6:0 camp. reg. formă.

Tănăsescu, Ungar—Bădin, Eröss 6:2, 6:4.

Schimbul mingilor s'a făcut cu o rezistență nemai văzută. Campionii români au arătat lucruri senzaționale savurate și aplaudate copios de asistență.

Programul de azi e următorul: Înaintea de masă Weber—Ungar, Tănăsescu—Ungar, Eröss—Bădin. După masă se va disputa finala care cu siguranță va fi între Tănăsescu și Bădin.

Și Portugalia rămâne neutră

LISABONA, 3 (Rador). — Portugalia anunță oficial că rămâne neutră.

Catastrofal incendiu în Elisabetin

Fabrica de mobile Ecker mistuită de flăcări
Pagube de 10 milioane

Timișoara, 3. — Eri noapte la orele 3½ a izbucnit un incendiu de proporții catastrofale, la fabrica de mobile Ecker din Str. Romulus 37, cartierul Elisabetin.

Focul a cuprins toate mobilele și materialul lemnos, mistuindu-le complet.

La locul incendiului au sosit imediat pompierii, sub conducerea d-lor maior Penes, căp. Miron Marin și căp. Leon Biște. Din partea poliției s'a prezentat d. comisar Ion Glăjaru, dela comisarariatul Elisabetin.

Flăcările luminau întreg cartierul și marea mulțime de curioși adunată la locul sinistrului.

Lucrările de stingere au fost anevoioase, din cauza lipsei de apă, dar cu sfortări uriașe, focul a putut fi totuși localizat, până în zorii zilei. Din fabrică n'au mai rămas decât unele mașini și ruinele zidurilor.

După unele evaluări, pagubele, ating suma de 10 milioane.

Incendiu a distrus 40 de instalații pentru camere și 50 pentru bucătărie.

Autoritățile n'au putut stabili încă, din ce s'a iscat catastrofalul incendiu și nimeni nu poate da vreo lămurire.

O comisie va stabili precis suma la care se ridică pagubele, cari sunt acoperite de asigurare.